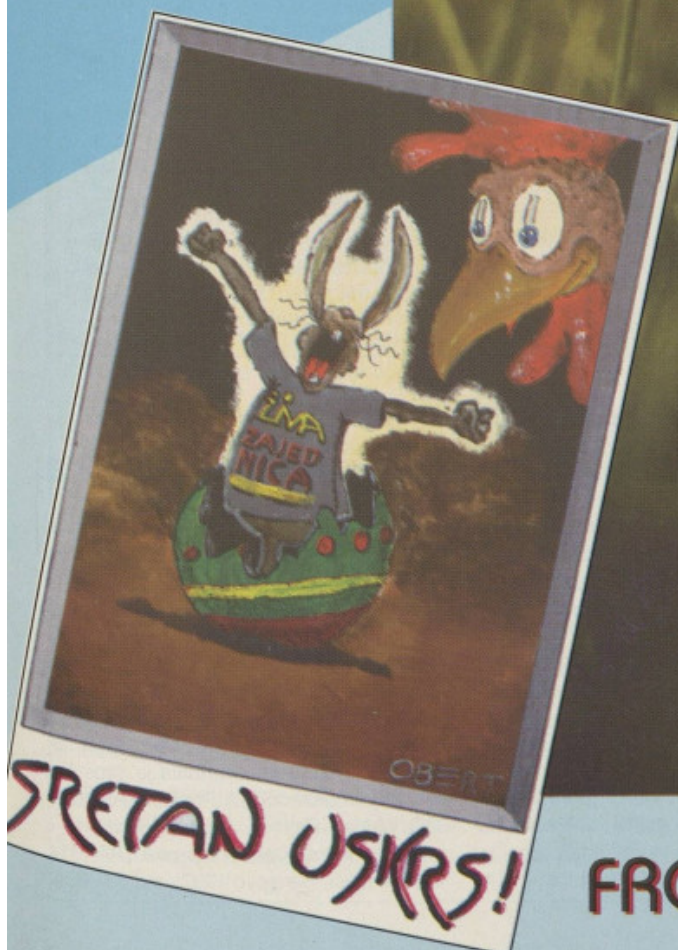

ŽIVA ZAJEDNICA

LEBENDIGE GEMEINDE

BROJ 4 (159) · TRAVANJ/APRIL 1995 · LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA
MITTEILUNGSBLATT DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN · D2384 E

FROHE OSTERN!

UVODNIK

Uskrs strepnje i nade

O Uskrsu 1991. ubijen je na Plitvicama mladi branitelj Josip Jović, prva žrtva velikosrpske agresije na Hrvatsku. Nakon toga palo je još mnogo nedužnih, ali hrabrih i ponosnih hrvatskih branitelja i građana, kako u Hrvatskoj, tako i u BiH. To su žrtve za našu slobodu, za naš mir, za našu budućnost. U ovom broju, dragi čitatelji, skrećemo vam pozornost na one koji svojim djelovanjem i ponašanjem žele obezbijediti te žrtve. O tomu je govor u našim komentarima u „Motrištu“ i „Osvrtu“. Da Crkva u Hrvata radi na pomirenju dokazuje i znanstveni skup pod naslovom „Pomirenje“, koji će se koncem travnja održati u Splitu. I naš teološki članak također govori o pomirenju u svjetlu korizme i Uskrsa.

Kako u prošlom broju nismo uspjeli objaviti sve slike s folklorijade u Karlsruheu, to činimo na dvije stranice i u ovom broju. I na taj način zahvaljujemo mladima na sudjelovanju i potičemo ih na daljnji trud u očuvanju nacionalne folklorne baštine.

Zasigurno ćete zamijetiti veliki interview sa Stjepanom Hercegom, referentom socijalne službe za migrante Njemačkoga caritasa i glasnogovornikom hrvatskih socijalnih radnika u Njemačkoj. U razgovoru su dotaknuta najaktualnija pitanja sadašnjeg socijalnog trenutka, pa interview srdačno preporučujemo. Socijalna problematika će od idućeg broja biti redovito zastupljena na stranicama našega lista.

Nadamo se da će vas, dragi čitatelji, zainteresirati i naše stalne rubrike o godini žene (Budakova Ana), o hrvatskoj dopunskoj školi u Francuskoj i Njemačkoj, izvješća iz naših misija (ovoga puta pišemo i o našima u Švedskoj i Belgiji), o mladima, razgovor s hrvatskom tenisačkom zvijezdom Goranom Ivaniševićem i prilozi iz kulture.

Očekujemo vaša pisma, reakcije, prijedloge i suradnju. Želimo vam sretan i blagoslovljen Uskrs!

Uredništvo

MOTRIŠTE

Drugovi i drugarice

ab. Zov punih egipatskih lonaca u jugo-komunističkom i drugarskom pakiranju postaje ponovno i za brojne Hrvate sve primamljivijim. Rat naime predugo traje, svakog časa samo što ne plane novi, a prihvatljivo političko rješenje još nije ni na vidiku. Hrvatska država polagano se učvršćuje, ali je nemoguće govoriti o bilo kakvoj stabilnoj hrvatskoj državi sve dok je jedna četvrtina te države okupirana. Drugi čimbenik nestabilnosti Hrvatske jest rat u Bosni i Hercegovini. Dok god se ne okonča rat u BiH i dok ne dođe do pravednog mira, nema ni govora o stabilnosti. Uloga tzv. međunarodne zajednice također je presudna, jer pojedine članice te zajednice imaju svoje poglede, svoje partikularne interese i nekakva svoja rješenja. Međunarodna zajednica, napose njezin europski dio, posve je nejedinstvena u vezi s rješenjem i hrvatske i bosanskohercegovačke ratne krize.

Kad se sve to ima u vidu, postaje razumljivom nestrpljivost mnogih naših ljudi, bilo u Hrvatskoj, bilo u BiH, bilo u iseljeništvu. Nije čudno što su nestrpljivi oni koje je najviše pogodio ovaj rat: prognanici, izbjeglice, ranjenici, vojnici. Čudno je međutim da su još nestrpljiviji i nezadovoljniji oni koje rat nije izravno fizički ugrozio. I među njima, kao i među onima koji su sve izgubili, dolazi do nostalgije za egipatskim loncima punim „jugoslavenskog, samoupravnog, komunističkog i bratstvojedinjujućeg mesa“. Neki međutim ne ostaju samo na nostalgiji i na pričama o „dobrim starim vremenima“, nego su se aktivirali. Počeli su naime djelovati u ilegali. Po „drevnim i slavnim komunističkim metodama“, po kojima su sami sebe slavili pedesetak godina. To su metode o kojima smo morali učiti u školi, iz vre-

mena prve Jugoslavije, pa iz vremena tzv. NOB-e, te iz vremena tzv. „socijalističke obnove i izgradnje“. Uvjeravali su nas da zapravo od njih počinje povijest. Oni se ponovno zovu drugovi, ponekad i „kameradi“, tiskaju i dijele letke jugofilske provenijencije. Mnogi se nalaze na važnim položajima u svim strukturama društva, i u Hrvatskoj i u BiH (i u Herceg-Bosni!), jer zapravo s tih funkcija nisu ni silazili. Možda su u međuvremenu promijenili stranačku boju, ali je i to dio igre. Simpatiziraju legalne ljevičarske stranke, ali su one za njih premalo „lijeve“, jer zaboga priznaju neovisnu, samostalnu i suverenu Republiku Hrvatsku. U njihovim planovima mjesta ima samo za Jugoslaviju, koju oni žele obnoviti i oživjeti. Njihove su veze prilično snažne, kako iznutra, u državnim strukturama Hrvatske i BiH, tako i u republikama propale zajedničke države, a ne smije se zanemariti ni trajno nastojanje zapadnih (Francuske, Britanije) i istočnih (Rusije) prijatelja, koji svesrdno podržavaju njihovu drugarsku borbu. U modi je ponovno konspiracija, a komunikacija sa simpatizerima sa strane razvila se do zavidne razine.

Drugovi ne prihvaćaju pomirenje s onima koji drugačije misle niti s onima koji žele slobodu, neovisnost, demokraciju. Oni hoće vladati sami, onako kako su i naučili kroz 45 godina. Drugovi imaju svoje veze i u iseljeništvu, koje im često služi kao most prema njihovom ideološkom središtu – Beogradu. Neki se još osjećaju obveznicima starih obavještajnih poslodavaca.

Drage drugarice i drugovi, zar ne vidite da su strahote ovoga rata posljedice propasti vašeg nerazumnog projekta? Zar ne vidite da ste samo marionete u krvavo velikosrpskoj igri? Hrvatski narod, ma gdje bio, neće vam dati i drugu priliku. Trud vam je uzaludan.

ŽIVA ZAJEDNICA

Herausgeber/
Izdavač:
**Kroatisches Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

60435 Frankfurt am Main · An den Drei Steinen 42
Tel. (0 69) 54 10 46 · Fax (0 69) 5 48 21 32

Verantwortlich/
Odgovara: Bernard Dukić

Chefredakteur/
Glavni urednik: Anto Batinić

Redaktion/
Uredništvo: Maja Runje, Stanka Vidačković,
Božica Cervinka, Jura Planinc,
Ivek Milčec, Ivan Bošnjak,
Jozo Sladoja, Božo Marić

Mitarbeiter/
Suradnici: Željka Čolić, Vesna Školnik, Ivo Balukić,
Alen Legović, Ivo Marković,
Ivo Matijević, Marko Obert, Vlatko Marić

Layout: Ljubica Markovica

Jahres-
bezugspreis: DM 30,- incl. Porto

(§ postarino)

Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der Stadt-

sparkasse Frankfurt (BLZ 500 501 02)

Lithos +
Seitenmontage: Fotosatz Service Bauriedl

64546 Mörfelden-Walldorf

Druck: Scholl+Klug Druckerei GmbH

64546 Mörfelden-Walldorf

POVIJESNI SPOMENAR

Samostalna i cjelokupna Hrvatska

Bog ... poživio Vašu preuzvišenost na korist vjere i naroda, da dočekate sretni čas: Hrvatsku cjelokupnu, samostalnu i svoju! za što će raditi svim silama i ovaj „Zbor redovničke mladeži bosanske“ idući putem, koji je cijelom hrvatskom potomstvu Vaša preuzvišenost pokazala.

(Franjevački bogoslovi provincije Bosne Srebre, koji su studirali u Pečuhu u Madžarskoj, poslali su 17. 3. 1894. takvu čestitku đakovačkom biskupu Josipu Juraju Strossmayeru. Čestitku je objavio list „Obzor“, br. 76, u rubrici „Domaće vesti“ g. 1894. Madžarske vlasti su ovu čestitku ocijenile politički neprihvatljivom i provokativnom, jer mladi bosanski franjevci u njoj traže očito

neovisnu i cjelovitu državu Hrvatsku. Zato je ministarstvo unutarnjih poslova reagiralo kod biskupa i kod rektora sjemeništa, a upozorili su i odgojitelje bogoslova. Zemaljska vlada u Sarajevu uputila je prosvjed tadašnjem provincijalu. Prema: KARAMATIĆ, Marko, *Franjevci Bosne Srebre u vrijeme austrougarske uprave 187-1914*, Svjetlo riječi, Sarajevo 1992., str. 93-95.)

HEADLINES • SCHLAGZEILEN • VIJESTI

- Francuski list „Le Monde“ izvješćuje o progonima kršćana u Nigeriji od strane islamskih fundamentalista, koje tajno naređuju državne vlasti. Udruga kršćana Nigerije (CAN) upozorava na mogućnost širenja netolerancije i sukoba. Od 120 milijuna stanovnika Nigerije, 45% je muslimana, a 51% kršćana.
- Nadbiskup A. Plotti osudio je bomaški napad na dvoje romske djece, koja su prosjačila u Pisi.
- Ruski ministar obrane, maršal Pawel Gračow, krstio se nedavno u jednoj pravoslavnoj crkvi u blizini gruzijskoga glavnoga grada Tiflisa.
- Franciszek Gajowniczek za koga je sv. Maksimilijan Kolbe dragovoljno podnio mučeničku smrt u koncentracijskom logoru Auschwitz prije 54 godine, umro je nedavno u 94. godini života.
- U službenom listu kineske katoličke „Patriotske crkve“ objavljena je u ožujku po prvi puta slika pape Ivana Pavla II.
- Izraelski memorijalni centar holokausta Yad Hashem dodijelio je 21. 3. u židovskoj općini u Zagrebu „Medalje pravednika“ četirima hrvatskim obiteljima. Naslov „Pravednika“ nose: Ljuba Žagar, Vera Roušal, Zina-Gertruda i Tihomil Bertić, dr. Mate Ujević, Elza, Ferid, Sead i Emira Saračević. Osim njih to priznanje je dosad dobilo pedesetak Hrvata.
- U Kupresu je 18. 3. pod znakom opće opasnosti predstavljeno drugo izdanje knjige „S kupreške visoravni“, čiji su autori Miroslav Džaja i Krunoslav Draganović. Radi se zapravo o monografiji Kupresa, koja je tih dana predstavljena i u Zagrebu.
- U Zagrebu je 15. 3. svečano otvorena nova zgrada Apostolske nuncijature (Ksaverska cesta 10A), koja je zapravo dar Katoličke crkve u Hrvata. Zanimljivo je da je nuncijaturu još 11. 9. 1994. osobno blagoslovio papa Ivan Pavao II. za vrijeme posjeta Zagrebu.
- Srpska glasila u BiH žestoko su napala biskupa Komaricu i kardinala Puljića zbog njihovih izjava o nepodnošljivom položaju Hrvata i drugog nesrpskog pučanstva u banjolučkoj biskupiji. Kakva su samo prava katolika pokazuju i dva najnovija podatka: župa Dolina kod Bos. Gradiške imala je prije rata 1070 katolika, a sada 188; župa Stara Rijeka 1583, a sada 150. Slično su decimirane i sve ostale katoličke župe.
- U Zagrebu je 19. 3., u evangeličkoj crkvi, otkriven reljef hrvatskog velikana Matije Vlačića Ilirika.
- Londonski nadbiskup kardinal Basil Hume izjasnio se protiv diskriminacije homoseksualaca, zahtijevajući „poštovanje“ prema prijateljstvu među istim spolovima, ali uz odlučno odbacivanje spolnih veza među njima.
- Crkva u Indiji ponovno se snažno usprotivila ponovnoj pojavi žrtvovanja ljudi, koja je zabilježena u saveznoj državi Gujarat.
- Prema najnovijim podacima za 1994. u hrvatskim kat. misijama u Njemačkoj ima 111 hrvatskih svećenika i 98 pastoralnih suradnika; kršteno je ukupno 2.496 djece, a 146 djece iznad sedam godina; bilo je 2085 prvopričesnika a 2424 krizmanika; sklopljeno je čak 939 brakova, a nema točnih podataka o istupima iz Crkve.
- Na hrvatski je prevedena i u Zagrebu predstavljena knjiga pape Ivana Pavla II. „Prijeći prag nade“. Ova Papina knjiga je već dugo među najprodavanijim knjigama u svijetu.

LIČNOST MJESECA

Msgr.
Živko
Kustić

Uvijek meta

Reklo bi se da je to nekim ljudima jednostavno suđeno: biti uvijek meta. Msgr. Živko Kustić je jedan od onih koji je u Crkvi u Hrvata bio i ostao metom različitih ideoloških pozornika. U komunističko vrijeme, kada je bio novinarom i urednikom „Glasa Koncila“, koji je nosio biljeg neprijateljskog lista, na Kustića su gotovo redovito odapinjane otrovne strelice. Svoje pero na njemu su oštrili kako glavni čuvari „nepogrešive“ komunističke ideologije, tako i po-četnici, kojima je to bila odskočna daska u jednopartijskoj hijerarhiji. Živko Kustić bio je metom zato što se, može se reći, uporno borio „za krst časni i slobodu zlatnu“, a to znači za vjeru i Crkvu, za Hrvatsku i hrvatski narod, za čovjeka i njegova prava. Svojim napadačima Kustić je odgovarao britkim komentarima, don Jurićnim pripovijestima i javnim nastupima. Osmislio je i idejno pripremio glavna slavlja Crkve u Hrvata, napisao je i izdao više knjiga ne samo vjerskog nego i nacionalnog sadržaja.

Kad je započela agresija na Hrvatsku, jasno i javno rekao je u Njemačkoj hrvatskim iseljenicima da imamo prirodno i moralno pravo na obranu, na samoobranu. Aktivno se uključio u izgradnju mlade hrvatske države, ali se sudario s novom vrstom ideološke isključivosti. Njegove kritike nekih poteza hrvatske vlasti kao i hrvatske ideološke potke, koja je pokušala manipulirati i katoličkom vjerom i Crkvom, ponovno dočekuju novi-stari dežurni pozornici. Zanimljivo je da ga napadaju oni koji su ga i ranije napadali, s istih pozicija, pa i iz istih novina, ali samo s drugačijim predznakom. Ili možda i ne? Živko Kustić je ponovno meta zbog svoga zauzimanja za jedinstvenu vrijednost vjere, za neovisnost Crkve, za opće dobro hrvatskoga naroda. O svemu tome može se više saznati u novoj knjizi Živka Kustića: *Hrvatska – mit ili misterij*, koja se ovih dana pojavila na hrvatskom tržištu. ■

SLIKOPIS S OSME FOLKLORIJADE

Zborovi misija Karlsruhe i Pforzheim pod ravnanjem Ivana Bošnjaka

Predsjednik žirija Vido Bagur iznosi svoje zapažanje o kvaliteti nastupa

Skupina iz Bonna pleše „Lindo“

Poslije folklorijade

Zapažanja nakon 8. folklorijade u Karlsruhe

Drago mi je da sve veća šarolikost, da folklor mnogih područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine postaje dostupan široj publici. Možda bi jedan sastanak voditelja svih folklornih skupina spriječio ponavljanje kola. Zbog nastupa skupina iz mnogih gradova bilo bi pravednije da svi predstave samo po jedno kolo, izuzevši domaćine (koji bi otvorili susret izvanrednim kolom).

Ugodno je bilo susresti prijatelje i znance iz drugih gradova, malo popričati, čuti novosti, pokupiti nove ideje. Nažalost, kako sam to učinila za vrijeme nastupa, propustila sam nekolicinu grupa. Bilo bi zgodnije cijelu manifestaciju proširiti na prije podne i poslije podne. Tako bi za vrijeme pauze bilo dovoljno vremena za susret, razgovor, okrepu...

Gledajući bogat program sine mi misao da li bi bilo moguće nešto slično, možda na regionalnoj razini, organizirati i za dječje folklorne grupe, koje postoje u mnogim gradovima. Pokoja grupa ih je već pokušala uklopiti u svoj program.

U razgovoru s aktivnim folklorasima primijetila sam da je pozitivno prihvaćena **smotra** umjesto **natječaja**. Ipak, žale se da se propozicija ne pridržavaju svi, da neke do kraja nisu jasne, te da nedostaje zajednički sastanak voditelja folkloru i žirija svakako prije, a možda i poslije folklorijade.

Na kraju ostaje resumé: folklorijada se pozitivno afirmirala. Organizacijski propusti se daju poboljšati. Jedino bi dio publike trebalo naučiti da se ponašanje na nogometnoj utakmici razlikuje od onoga na nekoj kulturnoj manifestaciji.

v. š.

Djevojke iz Fellbacha-HKM Waiblingen

PISMA • BRIEFE

Sudski tumač za hrvatski jezik

Javljam se u vezi s Vašim člankom „Sudski tumači i prevodioci za „kroatisch-serbisch“, objavljenim u „Živoj zajednici“, br. 3 (158), od ožujka 1995.

22.12.1993. položila sam ispit za sudskog tumača, hrvatski jezik, u Darmstadt. Prije ispita sam se morala odlučiti, odnosno ispuniti u formularima za prijavu, za koji jezik se prijavljujem – hrvatski, srpski ili makedonski.

Nakon položenog ispita dobila sam diplomu sudskog tumača za hrvatski jezik. Ispit sam polagala kod:

Staatliches Prüfungsamt für Dolmetscher und Übersetzer beim Hessischen Kultusminister in Darmstadt.

Dubravka Garić,
Schubertstr. 31, 68642 Bürstadt

Ein persönliches Ostergeschenk – Kinderpaket für Bosnien

Sehr geehrte Damen und Herren,

„Merhamet“ ist eine bosnische Hilfsorganisation, die 1913 in Sarajevo/Bosnien gegründet wurde. Zur Zeit ist „Merhamet“ die aktivste bosnische Hilfsorganisation in Bosnien-Herzegowina und auch in Deutschland.

Für Ostern '95 haben wir eine bundesweite Aktion geplant, an welcher alle fünfzehn Merhamet-Büros in Deutschland unter der Leitung des Bundesdachverbandes Merhamet-Deutschland, teilnehmen werden. Die Aktion wird den Namen tragen: „Ein persönliches Ostergeschenk – Kinderpaket für Bosnien“.

Die Kinder in Bosnien-Herzegowina müssen die größte Last dieses schrecklichen Krieges tragen. Deshalb möchten wir diesmal zu Geldspenden für Kinderpakete im Wert von 30,- DM + 1,- DM (Porto/Rückinfo) aufrufen. Jeder Spender wird von uns eine Rückinformation erhalten, welches Kind in Bosnien sein Paket erhalten hat (Name, Alter, Stadt usw.).

Wir werden 3 Millionen Spendenaufrufe mit Zahlscheinen drucken und an bundesdeutsche Haushalte verteilen. Diese Verteilertätigkeit wird, wie bei verschiedenen Aktionen vorher, von Bosniern und vor allem von bosnischen Flüchtlingen ehrenamtlich ausgeführt.

Die Schirmherrschaft für die Osteraktion „Ein persönliches Ostergeschenk – Kinderpaket für Bosnien“ werden Herr Dr. Christian Schwarz-Schilling, MdB (CDU), Herr Freimut Duve, MdB (SPD), Herr Gerd Poppe, MdB (Bündnis 90/Die Grünen), Herr Guido Westerwelle, Generalsekretär der FDP und Frau Elfie Wörner übernehmen, auch Herr Richard von Weizsäcker wird diese Aktion unterstützen.

Um einen noch größeren Erfolg zu erzielen, möchten wir auch die Medien um

EIN KINDERPAKET

30,- DM / Paket

1,- DM / Rückantwort

31,- DM

Der Paketinhalt ist auf die sehr schlechte Ernährungssituation der Kinder in Bosnien zugeschnitten und enthält:

3kg Mehl, 1l Speiseöl, 2kg Zucker,
300g Milchpulver, 2x340g Fleischkonserve,
500g Jodsalz, 1Pack. Suppenwürfel, 300g Käse,
2x70g Tomatenmark, 500g Haferflocken, 1Pack. Hefe,
300g Grieß, 500g Zwieback, 450g Honig,
300g Nufnougatcreme, 250g Kakaopulver,
1Pack. Butterkekse, 2Taf. Schokolade, 1Tüt. Bonbons,
1Pack. Rosinen, 100Stck. Multivitaminabletten,
2Stck. Seife, 500ml Shampoo, 1Stck. Zahnbürste,
1Stck. Zahnpasta, 250ml Hautcreme, 2Stck. Kerzen,

(Steuerlich absetzbare Spendenquittungen werden ausgestellt.)

ihre Hilfe bitten. Aus diesem Grund bitten wir Sie, eine kostenlose Anzeige zu dieser Aktion in Ihrer Zeitung zu veröffentlichen (Anzeigetermin vom 29.3. bis 19.4.). Die entsprechenden Filme senden wir Ihnen zu.

Wier würden uns freuen, wenn dieses Kinder-Hilfsprojekt Ihre Unterstützung findet und auch Ihre Zeitung diese Aktion unterstützen würde.

In Erwartung auf Ihre baldige Antwort verbleiben wir mit freundlichen Grüßen

DER BUNDESVORSTAND,
Irfan Coković, Bundesvorsitzender
und Sanela Tafić, Projektkoordinatorin,
Acherstraße 20, D-53111 Bonn
oder Postfach 1640, 53006 Bonn;
Tel.: 02 28/98 20 00;
Telefax: 02 28/9 82 00 22

SPENDENKONTO 5050 bei allen Banken und Sparkassen (steuerlich absetzbare Spendenquittungen werden ausgestellt).
Bonn 8.3.95

OSVRT

VLATKO MARIĆ

Djela a ne riječi

U zadnje vrijeme se u našim hrvatskim zajednicama pronose lažne vijesti na račun Crkve i crkvenih ljudi. Događa se da i sami nasljednici, te onda i sami širimo lažne vijesti. Bit ću konkretan. Zadnjih pedeset godina u domovini je vladao komunistički sustav. Oni koji se s njim nisu slagali bili su progonjeni, šikanirani, pa su mnogi morali napustiti i domovinu. Bilo je puno onih koji su radili protiv Crkve i vjernika, protiv općih interesa hrvatskog naroda. Što se dogodilo nakon demokratskih promjena: oni koji su bili protiv demokracije sada su se najednom pretvorili u najveće demokrate. Oni koji su bili neprijatelji vjere i Crkve, koji su radili protiv Crkve, sada su se pretvorili u najbolje vjernike, crkvenije i od samih svećenika. Takvi sada kritiziraju i pronose razne zlonamjerne vijesti o crkvenim ljudima (koriste argumente da je to dokumentima dokazano, kako se radilo tijekom pedeset godina kad se mahalo „dokazima“ da taj ili taj svećenik „radi“ protiv naroda i države), te podvaljuju da su ovakvi ili onakvi, da su protiv hrvatskog naroda. Ponekad se danas mogu čuti govori i pročitati tekstovi protiv kardinala Puljića, protiv bosanskih provincijala Anđelovića i frataru da rade protiv hrvatske države i hrvatskih interesa. Ni kardinal Puljić niti fratri nikada nisu radili protiv Crkve ni protiv hrvatskog naroda: oni su davali svoje živote i za jedno i za drugo. Oni koji šire takve glasine, znajte, nisu vjernici, nego su ostali ono što su i bili: komunjare, praktični ateisti. Takvi žele, podvaljivanjem Crkvi i svećenicima, skrenuti pažnju sa sebe, da se ne bi otkrila njihova djela. A takvih je nažalost mnogo i u vladajućoj hrvatskoj stranci.

Vjerujem da se ljudi mogu obratiti, ali se obraćenje pokazuje pravim djelima. Ali ti koji danas pričaju da su najveći vjernici i Hrvati, u praksi to ne pokazuju. Takvi svojim pričama protiv Crkve i svećenika žele i pokušavaju udaljiti hrvatske ljude od Crkve, tražeći da se Crkva u inozemstvu i domovini ne miješa u društvene aktivnosti. To je isto tako nekoč bila želja komunističke vlasti. Crkva ne može i ne smije biti protiv Isusova nauka: svećenici ga moraju naviještati, propovijedati. Također i onima koji optužuju Crkvu i crkvene službenike, neka ispituju prije svega svoju prošlost i svoj odnos prema Crkvi, ali i prema hrvatskom narodu, jer nije danas dovoljno reći, ja sam član te i te stranke ili ja sam katolik, da bi to bilo očevidno: djela, a ne riječi; rad za Crkvu i u Crkvi, rad za narod a ne samo busanje u prsa govoreći kako sam najveći Hrvat i katolik. Samo djelima možemo pokazati da pripadamo Isusu i Crkvi, da smo za opće dobro hrvatskoga naroda i hrvatske države. Samo radom, a ne parolama i formalnim članstvom u nekoj od hrvatskih (pa makar i u vladajućoj) stranaka možemo reći da volimo svoj narod. Ako danas to shvatimo onda ćemo uvidjeti da smo ponijeli jedan dio odgovornosti i za Crkvu i za svoj narod.

(Iz propovijedi održane u Krefeldu, 19.3.'95.)

ŽENE, IMATE RIJEČ

Budakova Ana

Prafeminizam u jednom hrvatskom romanu

Feministički ideal iz lijepe priče

Ana, Anera kako je u svom **Ognjištu** zove njen tvorac – feministički ideal? Uopće se ne šalim. Družim se s njome i njena mi se metafora čini dobro izrezbarenim likom i to likom iz prave književnosti. Upoznavala sam Virginiu Woolf, McCarthy, Beauvoir, Eriku Jong, uspoređivala ih sa svestoročkom seljankom i Ana je uvijek ostajala na nogama. Teškoće su zapravo izvire iz kontroverznosti njenoga tvorca. Teško se družiti sa slobodom – feminizam je oblik razgovora o ljudskoj suverenosti – uz čovjeka na kojeg je duh vremena nadvio sputavajuće sjenke. Preda mnom je na stolu njemački primjerak **Ognjišta** koji je 1946. slučajno spašen s hrpe knjiga koju su knjižničari u Wiesbadenu trebali uništiti. Osim toga naše je vrijeme gradsko vrijeme i ruralnim se pričama radi njihove opasne tendencije k jednostavnom romantiziranju načelno prilazi s distancom.

No, literarne činjenice su literarne činjenice. Ženske su likove sve donedavno stvarali muškarci, dugo se čekalo na Emily Bronte i Colette, a stvarali su ih plastičnima ako su bili veliki pisci, a šablonizirano ako su bili netaleantirani, no najčešće u maniri ili žrtve ili onih koje se žrtvuju (sa sindromom Majke Terezije), eventualno u liku inteligentih zavodnica. Književnost je prepuna Srna koje trče pod dugu, Karenjina koje se bacaju pod vlak i Emma koje trunu frustrirane u svojim Yonvillima.

Odlučna osoba

Budak je znao stvoriti ženu koja podsjeća na osobu a ne lutku za koju na petoj stranici znamo što će napraviti na stopedestoj, ženu koja donosi odluke (kopala je prvog bračnog dana na tuđoj njivi „sabrana kao čovjek kojemu se nije dogodilo ništa, a na što nije bio potpuno spreman i što ne bi bio izabrao svojom slobodnom voljom“), koja se ne manevrira u teškoće da bi ih njegovala i na njima se potvrđivala, već takvu koju zanimaju rješenja. Zanimaju je također dragocjene stvari; zna da duše cvjetaju od investicija koje imaju svoju cijenu.

Ana svoje probleme rješava sama. Nije smatrala da o svekovim progonima treba obavijestiti druge ljude, a još manje da bi se sa svekrom trebala aranžirati kako bi

nastao mir i kako bi sebi i djeci osigurala uobičajenu egzistenciju. Kruh ona zarađuje sama. Ona se boji, kao što bi se bojao svaki čovjek koji je u velikoj opasnosti, no računa na svoju pamet i snagu i zna da to što ima nije malo. Kaže „ne“, misli tako i zato će progonitelja Blažića zasjeci nožem, ranu će mu doduše zaviti, ali i najaviti definitivni obračun („ako me još ikad takneš, ja o’de u mojoj kolibici, ja u selu, ja u crkvi prid oltarom, zakla’ ću te

Anera, Cvita Runje (1988)

ka’ pivca“). Kad pak kaže „da“, onda to također misli. Živjet će usuprot društvenih pritisaka kao prijateljica s Lukanom u kući dok za to bude imala valjane razloge i neće se obazirati na primjedbe da mu je ljubavnica („da j’to, moja Jelo, kod mene bi se mam i vidilo, a ne bi se samo čulo“), a kada odluči da će mu biti ženom, a ne bude mogla sklopiti brak, postat će mu ljubavnicom i roditi mu djecu. Svoju će djecu voljeti spontanom i punom ljubavlju, onako kako vole ljudi jasnog integriteta, no majčinstvo joj neće biti prva uloga. Ana upravlja koncima svog nutarnjeg života, želi biti sretna „za sebe“, a neprijetvornost njenog životnog koncep-

ta stvarat će toplinu za njenu djecu i prijatelje.

Ana – „feministički“ ideal!

Stoga svojoj trinaestogodišnjoj kćeri želim da pročita „sve“ knjige (kakva bi to suvremena slobodna žena bila bez Byrona ili Držića!), zatim, da ne propusti Šenoinu dobrušastu učiteljicu Branku i Hardyjevu zlorablenu žalosnu Tessu iz d’Ubevilla, no da upozna i jake žene; spominjem joj stoga Marie Dorval i Doris Lessing i godinama pričam o – Ani iz Svetog Roka. O Ani najčešće!

Što se pak Aninog tvorca tiče, za njega govori ona spremljena lomača. Tu se naravno postavlja pitanje je li trebalo do toga doći i nisu li i Ana i Budak u svojoj velikoj dosljednosti u krajnjoj liniji kontraproduktivni – Anu će na koncu svekar u međusobnom obračunu nadvladati i ubiti, Budaku će gorjeti ne samo knjige već će on sam pasti pred streljačkim strojem – no odgovor je ovaj: koje obližu vatreni jezici, uvijek su djeca slobode. Oni spaljeni plove nebeskim svodom i daruju svoje slobodarske znakove trinaestogodišnjim djevojčicama i – svim ljudima. A Ana i Budak su u svom slučaju odlučili da to ima smisla.

Maja Runje Pavelić

Svanuće

(Na slavu i spomen poginulim hrvatskim vitezovima u ovom ratu)

*Tko li je noćas okitio nama
božićno drvo ispred naše kuće,
tko li je bio u pohodu nama
i tiho nesto u bijeloj svanuće.*

*Tko li je nježno prebirao žice,
prašinu skino sa moje gitare,
nečujnom pjesmom dozivao ptice,
vraćao ljubav pod krovove stare.*

*Tko li je noćas pohodio selo,
prešao potok i usnule kuće,
darovao pokrov djevičanski bjeo
i tiho nesto u bijeloj svanuće.*

*Netko je velik okitio nama
božićno drvo ispred naše kuće,
pred našom žrtvom uzmaknut
će tama,
jednom će svanut bijelo uskršnuće.*

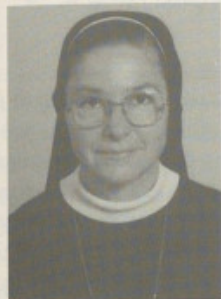
Martin Kolobarić

JAHN DER FRAU 1995

BLAGO MILOSRDNIMA

ANCILA VUKOJA, ČASNA SESTRA,
SINDELINGEN

Redovnica u pastoralu

mena učinit će bar mali korak naprijed. No i to je uspjeh.

Crkva je uvijek cijenila važnu ulogu i nezamjenjivi doprinos redovnica za duhovni rast svojih članova. Na ovaj doprinos pozvane su sve Bogu posvećene žene (redovnice) bez obzira gdje bile i čime se bavile. No, u praktičnom životu ima problema.

Mnogi svećenici trebali bi korigirati neke svoje stavove i postupke prema redovnicama, koje djeluju u direktnom apostolatu

Mišljenja sam da će i ova godina proći kao i niz drugih godina posvećenih važnim problemima sadašnjice: gluhi će se i dalje oglašiti, a oni osjetljiviji na znakove vre-

Crkve. Smatram da je to problem njihove početne svećeničke formacije, a i osobnog rada na svom samoodgoju.

Mislim da bi časne sestre trebalo još više uključivati i osposobljavati za rad u evangelizaciji. Uspoređujući njemačke i hrvatske redovnice, mislim da smo mi više uključene u pastoral Crkve nego one, jer se one bave više karitativnom djelatnošću. Željela bih da se konkretno u našim hrvatskim katoličkim misijama, ove godine posvećene ženi, više poradi na buđenju svijesti kod muškaraca a i kod žena o važnosti i vrijednosti uloge žene u našem društvu, onako kako ju je Bog htio i zamislio. Baš je ženi dodijeljena najadekvatnija zadaća koja uopće postoji – odgoj novih članova obitelji, društva, djece Božje. U toj ulozi nitko je ne može zamijeniti. O tom odgoju ovisi budućnost jednog naroda i čovječanstva. Kad bismo bar u ovoj godini pokušali staviti ovu vrednotu na prvo mjesto!

BEATRICE LUKAVAC (23), STUDENTICA

Svećenik dirigent, a žene orkestar

Žena biti nije lako, ali je lijepo. Teško jednoj „nedovršenoj“ ženi (23 god.) govoriti o jednoj tako svetovnoj stvari kao što je ženski rod. O jednom stablu profinjenosti, izgratonom osjećanjima, ljubavlju, senzibilnošću i snagom. Sposobnošću da voli, druge uči i gradi. Da stvara uvijek od ništa nešto. Ženska je uloga dvostruka: za dijete može biti i mama i tata. U narodu se kaže: „Teško onom ko nema majku!“

U novom vremenu i društvu, žene dobivaju sve više mjesta na „zlatnim“ stolicama, ugledne statuse u znanosti, a sve ih je više u političkom vrhu.

Prošla su vremena pritisaka, gdje su žene bivale potisnute, ugrožene, jadne i gdje je svaka žena patila samo jer je žena. Ali i tada bogate duhom. I to je ono što je pomoglo, da nađu svoje mjesto danas.

U vremenu, u kojem smo sada, gdje žena maršira naprijed, morali bismo znati gdje je granica, da ne pretjeramo. Ne bih željela da se sve pretvorimo u feministkinje, da kritiziramo previše. Diplomatski treba tražiti svoje mjesto u svim sferama. Ne smijemo biti kritične samo prema drugima nego prema sebi samima, jer to će nas još više motivirati.

Pogledamo li naše odnose sa zakonom, vidjet ćemo da smo i tu pobjednice.

Što se tiče mjesta u Crkvi, žene moraju biti konkretne i reći što tu žele. Što žele više od toga? One su sunce koje ispunjava taj časni prostor. Svojom odanošću žubore i čine rijeku vjere, donoseći sa sobom toplinu doma i dočaravajući snagu Crkve. Žene su te koje vode i čine misu, svećenik je dirigent. A što bi jedan dirigent bez orkestra. Osvrnula bih se na nekoliko komentara koji su danas još uvijek prisutni. Žene ne trebaju same sebe bez razloga potiskivati; ne smiju o sebi govoriti u negativnom smislu. Žene moraju ostati u ofenzivi, ne predavati se, same sebe dići do vrha. Ako to mi ne budemo činile same, drugi se neće zauzeti za nas. Prošlo je vrijeme nijeme slabosti, dignimo svoj glas, ali lijepo, ženstveno, kako nam dolikuje. Podržimo jedna drugu. Budimo bar jednom egoistične i uživajmo u našoj godini žene.

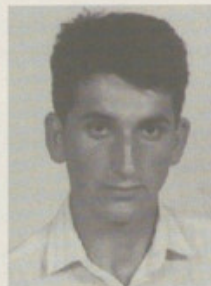
Sačuvajmo svoj ugled, same, bez ičije pomoći.

„Kad skupa hodamo, s nama dolazi bolji dan. Žene koje se brane, brane sve ljude od patnje. Neka više ne bude da se mali ljudi muče za velike. Ovamo cijeli život: kruh i ruže!“

(Parola jednoga štrajka 1912. u kojem je sudjelovalo 14 000 radnica tekstilne industrije)

Pomozimo Ivanu

Ivan Šako rođen je 1971. u Uskoplju (Gornji Vakuf), BiH, a studira u Zagrebu, gdje trenutačno i stanuje u ulici F. Malnara 33. Na KBC Rebrop liječi se od 26.3.1993. Na

sistematskom pregledu za regurgitaciju otkrivena je slučajno pancitopenija, a obradom je utvrđeno da se radi o teškoj aplastičnoj anemiji. Bio mu je potreban hitni davalac koštane srži, ali nakon temeljitog pregleda unutar obitelji, među brojnim dragovoljnim davaocima, nije nađena podudarna koštana srž. Klinika ga liječi kako najbolje može. Klinika je tražila potencijalnog nesrodnog HLA podudarnog davaoca koštane srži i u inozemstvu (u Centru Anthony Nolan u Londonu), ali on još nije pronađen, a nema ni sredstava za to. Unatoč stalnim kontrolama i pokušajima liječenja na razne načine, kod Ivana su stalno prisutni simptomi anemije i dijateze. U više navrata ponovno je priman na bolničko liječenje, ali se stanje nije bitno popravljalo. Obitelj Ivana Šake izgubila je sve što je imala u ovom ratu. Liječenje je posve iscrpilo i obitelj i rodbinu, pa više za to jednostavno nema financijskih sredstava. Usto se i dalje traži donator koštane srži u Londonu, ali je u tu svrhu nužno osigurati najmanje 10.000 engleskih funti. Ivanu Šaki može se pomoći slanjem novčanih priloga na dva načina, a prvi je da se pomoć šalje na njegov devizni račun: **Ivan Šako, žiro račun 30101-620-16, Zagrebačka banka dd, Zagreb**; a drugi način je slanje pomoći na: **Midland Bank OLC, Belsize Park London NW3, Sort Code: 400115 Account No: 11083775, Payee: „Anthony Nolan Bone marrow Appeal“; Patient: Ivan Šako, Zagreb, Croatia**. U slučaju da pomoć šaljete na ovaj drugi način, potrebno je da kopiju uplatnice pošaljete na **KBC Rebrop, Centar za tipizaciju tkiva, Kišpatićeva 12, HR-41000 ZAGREB, Kroatien**, kako bi se započelo s odabirom nesrodnog histokompatibilnog davaoca.

Uredništvo „Žive zajednice“ jamči za istinitost navedenih podataka i posjeduje svu dokumentaciju o bolesti i liječenju Ivana Šake. Obitelj mladog Ivana unaprijed zahvaljuje za svaku, pa i najmanju pomoć. Sve do slučajnog otrića bolesti Ivan Šako je bio odličan student.

BLAGO MILOSRDNIMA • HILFE IN NOT

INTERVIEW

Zavičajno društvo Srednja Bosna

Polja od kojih taj narod isključivo živi, od lipnja 1992. nisu se mogla ni pogledati. Na bojišnici su bili svi muško i žensko, mlado i staro...

Ljudi iz srednje Bosne, točnije iz Žepča, Maglaja, Novog Šehera, Zavidovića..., počeli su se organizirati od 1. svibnja 1992., pred sam pad Doboja (2. svibnja). Amaterski su počeli pripremati pomoć rodnom kraju. Njihova naselja nisu nikad pala pod okupaciju.

Preko osnovanog Zavičajnog društva „Srednja Bosna“ u Zagrebu aktivirali su se njihovi pripadnici i u iseljenskom, poglavito u Njemačkoj. Isprva dobronamjerni pokušaj financijske organizacije preko Münchena nije uspio. To ih nije obeshrabrilo, pa se pokušalo preko Hrvatskog kulturnog društva u Frankfurtu na Majni koje upravo ove godine navršava 25. obljetnicu svog utemeljenja i, koliko nam je poznato, najstarije je, još danas postojeće društvo takve vrste u Njemačkoj i cijeloj Europi. Dok se dotad prikupljena sredstva upućivalo iz ruke u ruku prema zavičaju, od polovice 1992. to se sustavno i trajno usmjerilo bankovnim putem. Ljudi su se brzo uvjerali da je najsvrsishodnije trajnim poštanskim ili bankovnim nalogom redovito slati svoje doprinose napadnutom zavičaju. Da se preko frankfurtskog HKD-a mogu dobiti i službene potvrde njemačkog poreznog ureda, ljudi su brzo usvojili kao korisnu i stimulirajuću okolnost. HKD se u tu svrhu velikodušno stavilo na raspolaganje iako je to sobom donijelo lavinu dodatnih poslova i obveza u mjeri koju se u početku nije moglo pravo ni sagledati.

Preko frankfurtskog HKD-a uplaćeno je za pomoć zavičaju:

1992. – 10 100,— DM,

1993. – 36 922,20 DM

1994. – 191 610,66 DM.

To pokazuje kako su se ljudi u nevolji spremni nesebično i odano žrtvovati. Nakon četničko-srpske agresije, došla je na sv. Ivu, 24. lipnja, još i agresija muslimanskih radikala i ekstremista.

Samo u gradiću Tešnju bilo je, koliko je poznato, 500 stranih mudžahedina. To je nažalost, bila najkritičnija faza napadačkog rata, kad smo ovisili o niti. Ipak smo opstali, zahvaljujući požrtvornosti i velikodušnosti našeg naroda, kako na terenu, tako i u iseljenskom. Tada je znalo mjesečno prispijevati na bankovni račun HKD-a i do 40.000 DM (za razliku u usporedbu inače je dolazilo mjesečno

desetak tisuća maraka), da bi krajem 1994. to spalo na oko 5.000 mjesečno. Treba pritom imati na umu da su to uglavnom doprinosi malog čovjeka, (pomoćnog) radnika – „bauštelca“.

Iz ovog su se fonda zbrinjavale i stotine ranjenika koji su tijekom agresije prevoženi i liječeni u Republici Hrvatskoj.

Danas se intenzivno radi oko uzajamne snošljivosti koja je tada bila planski, nasilno i sustavno rušena od strane začetnika rata. Zahvalnost pripada svima onima koji su u presudnim trenucima bili uz nas i nesebično se zalagali, pomažući našu borbu za opstanak i očuvanje samosvojnosti. A to nipošto nisu bili isključivo iseljeni stanovnici ovoga kraja, već i brojni drugi Hrvati, ali i Nijemci, Talijani, Turci, Španjolci, jer je HKD svoje uplatnice/doznačnice, s vidljivom svrhom „Kroatien/Bosnien-Hilfe“ uspio plasirati u svih šezdesetak filijala svoje banke u Frankfurtu i okolici, pa su bile dostupne svim mušterijama banke.

Zadaća fonda „Zavičajni klub srednja Bosna“ pri HKD-u jest ubuduće:

– pomagati djecu poginulih branitelja (kojih nije mali broj!)

– pomagati ratne invalide,

– podupirati obnovu školstva i školovanja, posebice vodeći računa o osoblju koje će odgajati i podučavati našu djecu (da se ne bi nastavilo s ranijom praksom koja je odnarođivala domaće stanovništvo, dovodeći i uvozeći tuđinski odgojni kadar, a on nije bio ništa drugo nego prethodnica, produžena ruka i ekspoziura imperijalističkog porobljivača s Istoka). Stoga svrha bankovnog računa **Kroatische Kultures. e.V.** (Postfach 170345, 60077 Frankfurt), **Konto Nr.: 274259 (Blz: 500 502 01), Frankfurter Sparkasse v. 1822, Verwendungszweck „Srednja Bosna“**, ostaje i nadalje važna i aktualna. Sada apeliramo na sve, posebice još na one koji su u trenutku borbe za opstanak bili manje aktivni da se naknadno uključe u obnovu svoga kraja.

Predstavnici „Zavičajnog Srednja Bosna“ u Njemačkoj

Janjko i Smiljan Budimir, tel. 069/739 30 52, 617500; tel. i fax HKD-a (pon.-pet. 10–12 sati): 069/77 80 43.

STJEPAN HERCEG, REFERENT SOCIJALNE SLUŽBE ZA MIGRANTE NJEMAČKOG CARITASA, FREIBURG

U Njemačkoj djeluje 100 hrvatskih socijalnih radnika, a njihova glavna preokupacija je sada rad s izbjeglicama. Hrvatske izbjeglice ostaju u Njemačkoj još tri mjeseca, ali moraju biti priprave za povratak. Dvostruke putovnice su njemački problem. Duldung je ograničena.

Žz: Molimo Vas da nam odmah na početku date osobnu kartu socijalne službe u Hrvata u Njemačkoj?

Stjepan Herceg: „Njemačko gospodarsko čudo“ imalo je za posljedicu pomanjkanje radne snage, koja se počela dovoditi iz inozemstva. Sklapaju se ugovori s Italijom, Španjolskom, Turskom, Marokom, Portugalom, Tunisom i bivšom Jugoslavijom.

Usporedno s dolaskom „radne snage“, Katolička se crkva sa svojim Caritasom odgovarajući svojem poslanju, brine za ljude koji su napustili svoje domove. Prvi socijalni radnici bili su hrvatski svećenici, koji su se već 50-ih godina brinuli za Hrvate. Uz njih su stasali njihovi pomoćnici socijalni radnici. Tako je već godine 1962. uz hrvatske svećenike radilo i 11 socijalnih radnika.

Od 1964. je socijalna služba za Hrvate integrirana u opću službu Njemačkog Caritasa. Danas u toj službi radi 100 hrvatskih i 4 slovenska socijalna radnika u 87 socijalnih savjetovaštva. Ta su savjetovaštva otvorena svima, a zadaća im je pomoći ljudima u njihovim životnim potrebama, odnosno osposobiti ih da i sami sebi mogu pomoći.

Žz: Što je trenutačno glavna preokupacija hrvatskih socijalnih djelatnika u Njemačkoj?

S.H: U posljednje 4 godine glavna preokupacija socijalnih radnika jest rad s izbjeglicama. Posebno je težište rada na pomoći kod traženja stana, rješavanja boravišnog statusa, upisivanja djece u vrtiće i škole, pomoć pri ostvarivanju prava u boravišnom i u radnom statusu. Čest problem su nejasne odredbe njemačkih organa u odnosu na boravak, socijalnu pomoć ili bolesničko osiguranje, koje socijalni radnici moraju ljudima rastumačiti. Taj je rad vrlo zahtjevan i naporan. Gotovo ne ostaje vremena za dulji razgovor ili posjet obitelji.

Pomažemo svima

čen vremenski i prostorno, a prestaje važiti prelaskom njemačke granice. Mladi su još uvijek neodlučni; neki bi se vratili a neki ostali. Ima pri- tužbi na bosanskohercegovačka konzularna i diplomatska predstav- ništva zbog neadekvatnog postupanja prema Hrvatima iz BiH, ali one su često rezultat nesporazuma. Socijalni uredi imaju odličnu suradnju s katoličkim misijama. Prijedlog naziva: socijalna služba za migrante. Njemački Caritas je u Hrvatsku i u BiH poslao 50 milijuna DM pomoći.

Izbjeglice ostaju još tri mjeseca

Ž: Ljudi su više-manje upoznati s naj- novijom odlukom njemačke vlade o pro- duljenju boravka hrvatskih izbjeglica u Njemačkoj, ali bi mnogi htjeli čuti preciz- nije tumačenje te odluke, pa Vas molimo da to učinite za naše čitatelje?

S.H: Poznato je da je Njemačka još u veljači 1994. donijela odluku o povratku hrvatskih izbjeglica. 25.04.1994. sklopljen je ugovor između Njemačke i Hrvatske u kojem se između ostalog regulira povratak hrvatskih izbjeglica. Prema tom ugovoru, najprije su se trebale vratiti izb- jeglice iz onih područja Hrvatske koja nisu bila obuhvaćena ratom. Do stude- nog 1994. se stvarno vratilo preko 20000 takvih izbjeglica.

Od siječnja 1995. trebala je početi druga faza povratka izbjeglica iz zauzetih i razo- renih područja, i to: najprije samci, zatim oženjeni bez djece i na koncu svi ostali. Ta je faza trebala biti završena 15.6.1995. Budući se u Hrvatskoj od sklapanja toga ugovora ništa bitno nije promijenilo, zaposjednuta područja nisu vraćena i povratak izbjeglica u njihove domove nije moguć, hrvatska je vlada zamolila njemačku stranu da se odgodi povratak izbjeglica za jedno izvjesno vrijeme. Isto- vremeno je hrvatska vlada ponudila pro- gram obnove i izgradnje infrastrukture za prihvat izbjeglica. Njemačka je strana tomu izašla u susret i odobrila da se hrvatskim izbjeglicama produlji boravak za tri mjeseca, odnosno da se ispita svaki slučaj napose. I Njemački Caritas se zau- zeo za ovo rješenje, tako se predsjednik Caritasa msgr. Hellmut Puschmann u više navrata pismeno obraćao ministarstvu unutrašnjih poslova SR Njemačke i molio da se izbjeglice ne vraćaju ako za to ne postoje uvjeti.

Bitno je naglasiti da izbjeglice budu spremne na povratak, jer im izbjeglički status – Duldung – neće omogućiti trajni

boravak u Njemačkoj, pa makar imali posao i stan. Zato bi bilo dobro već sada voditi brigu oko povratka i eventualnog smještaja u Hrvatskoj, a ne samo čekati i nadati se.

Ž: Koji su Vaši službeni statistički poda- ci o izbjeglicama: a) iz Hrvatske; b) iz BiH; c) iz tzv. Jugoslavije; d) koliko je muslimanskih izbjeglica iz BiH; e) koliko je izbjeglica iz BiH s hrvatskom putovni- com; f) problem dvostrukih putovnica

S.H: Mi nemamo službenih podataka, već samo procjene iz naših savjetovašta. Službene statistike govore da je godine 1989. u Njemačkoj bilo prijavljeno 610.499 ljudi iz bivše Jugoslavije i da je njihov broj godine 1993. iznosio 1.239.353, dakle 629.054 osobe više nego pred početak rata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Koliko je među njima izb- jeglica iz pojedinih država teško je reći. Kao što rekoh, socijalni radnici procje- njuju broj izbjeglica iz Hrvatske na 40 000. Broj izbjeglica iz Bosne i Hercego- vine je mnogo veći. Koliko ih je točno po nacionalnosti nemoguće je reći, ali se procjenjuje da je samo Hrvata iz Bosne i Hercegovine preko 70 000. No, treba nag- lasiti da svi Hrvati iz Bosne i Hercegovine nemaju hrvatske putovnice, odnosno da ih nigdje nisu predložili, kako bi iskoristili povoljni status boravka u Njemačkoj.

Problem dvostrukih putovnica nije pro- blem Hrvatske ili Bosne i Hercegovine, već problem Njemačke. Njemačka ne želi da ljudi kojima njihove države omogu- ćuju dvojno državljanstvo to u Njemačkoj koriste u svoju korist. Zato bi Njemačka željela prema svima, koji imaju hrvatske putovnice postupati prema sporazumu između Njemačke i Hrvatske. No, proble- matično je kad Hrvati s dvojnim državl- janstvom nemaju stalnog boravka u Hrvatskoj, već samo u Bosni i Hercego- vini. U tom bi slučaju trebalo važiti pona- jprije njihovo prvo državljanstvo, a to je

ono Bosne i Hercegovine. Kako rekoh, stvar je komplicirana i još će trebati vre- mena da pravnici, odnosno sudovi done- su odluku.

Duldung i ostale vrste boravka

Ž: Možete li nam najprije reći koji su sve opći modaliteti boravka i zadržavanja u SR Njemačkoj, a zatim koji su sve moda- liteti izbjegličkog statusa naših i drugih ljudi u SR Njemačkoj?

S.H: Njemački zakon za strance iz 1990. godine poznaje 4 vrste boravišnog statusa a to su:

Aufenthaltserlaubnis (dozvola boravka)

Aufenthaltsberechtigung (pravo na bora- vak)

Aufenthaltsbewilligung (pristanak na boravak)

Aufenthaltsbefugnis (ovlašten boravak)

O pojedinačnim vrstama boravka nećemo sada opširnije, to možemo tematizirati u sljedećim brojevima „Žive zajednice“.

Hrvatske izbjeglice dobivaju redovito „Duldung“. Već i sama riječ kaže da se radi samo o tome da Njemačka nekoga trpi u Njemačkoj iz humanitarnih razlo- ga, jer mu povratak nije moguć. „Dul- dung“ je uvijek ograničen, vremenski i prostorno. „Duldung“ prestaje važiti u trenutku prelaska njemačke granice.

Druga vrsta boravka za izbjeglice iz Bosne-Hercegovine jest **Aufenthaltsbe- fugnis**. Tu vrstu boravka dobile su izbje- glice, koje su u Njemačku ušli s urednom vizom. Ta vrsta boravka nije prostorno ograničena i ne prestaje važiti prelaskom njemačke granice. Još treba naglasiti da sam boravak ne omogućuje ujedno i pravo na rad. Za to je u svakom slučaju potrebna radna dozvola od ureda za rad (Arbeitsamt). Za hrvatske građane koji kao turisti dolaze u Njemačku nije pot- rebna viza, a niti boravak ako se u Njemačkoj ne zadržavaju dulje od 3 mjes- eca.

INTERVIEW

► **Žz: Koje su najčešće zloupotrebe izbjegličkog statusa od strane samih izbjeglica?**

S.H: Teško je reći zloupotreba. Ljudi su u stisci, pa mnogi i ne znajući čine prekršaje i pogreške. Nabrojiti ću neke:

- Tko ima „Duldung“ ne smije prelaziti njemačku granicu.
- Tko radi i zarađuje ne može istovremeno primati socijalnu pomoć, odnosno mora svako zaposlenje javiti kod socijalnog ureda.
- Socijalna pomoć je odmjerena tako da jedva doseže svakodnevne potrebe. Ako socijalni ured sazna da netko na štrednoj knjižici ima uštedevine, uskratit će mu socijalnu pomoć.
- Za mene je zloupotreba izbjegličkog statusa i onda ako netko svjesno pred njemačkim službenicima laže i prikazuje situaciju u Hrvatskoj onakvom kakva ona nije.

Žz: Na izbjegličkoj mucu nastoje „ušćariti“ razni prevaranti, mešetari, pa i ozbiljni poslodavci. Iz prakse imate sigurno mnoštvo primjera varanja i manipuliranja izbjeglicama, pa nas zanima koji su najrašireniji, kako od strane Nijemaca, tako i od strane Hrvata?

S.H: Neki su ljudi već zaradili jer su naplatili svoje usluge kod dovođenja izbjeglica iz Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore preko „zelene granice“.

Ima slučajeva gdje poslodavci zapošljavaju izbjeglice bez prijave, odnosno ne prijavljuju stvarnu zaradu, tako da im doprinosi u mirovinsko i bolesničko osiguranje budu manji.

Neke izbjeglice rade za sitnicu koja je daleko ispod tarifnih ugovora. No, ne bih htio reći da je to pravilo, ali treba naglasiti da ima i toga.

Hrvati – skromni, radini, neupadni

Žz: Možete li nam dati sadašnju socijalnu sliku hrvatskih iseljenika i radnika u Njemačkoj?

S.H: Već sam na početku spomenuo da još uvijek nemamo službene podatke o broju Hrvata u Njemačkoj. Prema nekim procjenama njihov broj bi zajedno s izbjeglicama trebao premašiti granicu od 400.000. Broj naše djece i mladih do 18 godina iznosi 120.000. Naši ljudi nisu niti previše bogati, a niti siromašni. Mogli bismo ih svrstati negdje u sredinu. Najčešće ne stanuju u getima i imaju odgovarajuće stanove. Naši ljudi vrlo brzo uče njemački, a pripadaju i srednjoeuropskom kulturnom okružju. Hrvati u Njemačkoj nikada nisu spadali u grupacije koje bi na sebe privlačile posebnu pozornost. Nastojali su naučiti njemački jezik onoliko koliko im je to bilo potrebno, da bi tako živjeli svoju svakidašnju na relativno niskoj društvenoj razini. Uspjelo im je biti skroman i neupadan pa se zbog njihova ponašanja, odijevanja ili oblića jedva moglo vidjeti da su stranci. Svejedno se naša prva generacija u Njemačkoj nikada nije osjećala kao kod kuće. Kod druge i treće generacije je stvar već drugačija.

Žz: Uz to pitanje posebno nas zanima socijalna slika hrvatske djece i mladih, njihova perspektiva u Njemačkoj, te perspektiva eventualnog povratka u domovinu?

S.H: Oko 28% naših mladih je rođeno u Njemačkoj. 24% su dovedeni do 3. godine života, a 13% do 6. godine. To znači da je preko 50% naših mladih započelo vrtić i školu u Njemačkoj. Oni su prilično integrirani, a neki čak asimilirani u njemačko društvo. Gotovo 60% naše djece ide u osnovnu školu (Grundschule, prva 4 razreda) što je za 15% više nego kod ostalih stranaca. 38% ih je u glavnim školama (Hauptschule, od 5.–9. razreda), a preko 46% naših mladih pohađa gimnazije ili realne škole, što će im omogućiti postizanje više stručne spreme. Tako je u jednoj anketi 36,7% naših mladih odgovorilo da želi studirati.

Na pitanje kako se osjećaju u Njemačkoj 60,6% naših mladih je odgovorilo da se osjećaju vrlo dobro, a 25% relativno dobro. Samo ih je 1,8% izjavilo da se žele vratiti u Hrvatsku, 16% želi ostati u Njemačkoj samo nekoliko godina, dok 33,9% želi zauvijek ostati. 19,3% bi rado uzeli njemačko državljanstvo, a 45% bi njemačko državljanstvo željelo kao dodatno.

Još je uvijek veliki broj naših mladih neodlučan. Sigurno bi se mnogi vratili

kad bi uvjeti života i školovanja bili bolji. Sigurno će nešto trebati učiniti i veseli me činjenica što se razmišlja o stvaranju novog ministarstva za povratak (uselj enje).

Žz: Među našim izbjeglicama ima puno mladih ljudi koji se u domovini vode kao dezerteri? Kakav je njihov status u Njemačkoj i kakvi su uvjeti njihova povratka u domovinu s obzirom na njihov status dezertera?

S.H: Dezerteri nemaju nikakav status u Njemačkoj i ne mogu dobiti azil. Pogotovo to ne mogu dobiti dezerteri iz Hrvatske.

No, ja ne bih govorio o dezerterima, jer u Hrvatskoj nije niti bilo opće mobilizacije. Uostalom nije mi poznat niti jedan slučaj da je netko nakon povratka imao neugodnosti.

Treba naglasiti da sve zemlje svijeta imaju vojnu obvezu, pa tako i Hrvatska. Hrvatska je demokratska zemlja i napadnuta je, pa je prema tome logično da se brani. Hrvatski zakon poznaje i civilnu vojnu službu bez oružja. Prema tome ne bi barem za sada u Njemačkoj smjelo biti dezertera.

Mladi traže identitet

Žz: U kojem su stupnju integracije u njemačko društvo naši iseljenici i radnici? Ima li onih koji su se već asimilirali?

S.H: Već sam prije spomenuo da je kod druge i treće generacije došlo do prilične integracije, pa čak i asimilacije. Međutim to ne možemo reći za prvu generaciju. Hrvati iz prve generacije svoj život nikada nisu pravo živjeli nego uvijek samo na predujam u nadi da će steći mirovinu i vratiti se u domovinu. Do toga međutim rijetko dolazi i samo će manji broj njih ostvariti ono što je čitav život želio. Drugoj i trećoj generaciji također neće biti lako. Oni imaju priliku pronaći i izgraditi identitet koji će im omogućiti da i u Njemačkoj zauzmu odgovarajuće mjesto. To traženje identiteta neće ići bez konflikta, pa i onih unutar vlastite obitelji. Mladi imaju perspektive za budućnost bilo u Njemačkoj ili u Hrvatskoj, pogotovo kad Hrvatska zauzme svoje mjesto koje joj u Europi pripada.

Žz: Što je zapravo po Vašem mišljenju interes naših ljudi u Njemačkoj: ostanak ili povratak?

S.H: Interes i želja naših ljudi je dobro zaraditi i vratiti se. No, to je ujedno samo želja. Stvarnost pokazuje da će većina ipak, ako ne zauvijek, a ono barem do mirovine ostati u Njemačkoj. Važno i odlučujuće će biti kako će se razvijati situacija u Hrvatskoj.

INTERVIEW

Žz: Kakav je tretman Hrvata iz BiH od strane bosanskohercegovačkih diplomatskih i konzularnih predstavništava u Njemačkoj? Mnogi Hrvati iz BiH, koji su građani BiH, žale se na arogantne postupke pojedinih osoba u tim ustanovama: žale se da ih se ignorira, odbija, da se s njima nekulturno ophodi, da ih se ispituje, da se oteže s izdavanjem vrlo skupih dokumenata?

S.H: Socijalni su radnici čuli pritužbe na postupke pojedinih službenika u diplomatskim predstavništvima kako Bosne-Hercegovine, tako i Hrvatske. Mislim da do toga često dolazi zbog nesporazuma, prevelikih očekivanja i zbog opterećenosti službenika u konzulatima. Sigurno je da su cijene pojedinih usluga u bosanskohercegovačkim predstavništvima previsoke i da ljudi često ne razumiju pojedine postupke konzularnih službenika. No, u svemu postoji dobra volja. Potrebno je veliko strpljenje.

O tim stvarima se već razgovaralo na određenim mjestima i obećano je da će biti bolje. Sve zavisi i o tome kako će se odvijati stvari u Bosni i Hercegovini.

Dobra suradnja s misijama

Žz: Kakva je trenutna suradnja socijalnih ureda i hrvatskih katoličkih misija?

S.H: Mislim da postoji dobra suradnja između misionara, socijalnih i pastoralnih radnika. Međutim suradnja nikad nije takva da ne bi mogla biti bolja. Mislim da je ovakve suradnje u minulih 30 godina bilo vrlo mnogo i pozivam sve da se u tom smjeru nastavi. Potrebna je i koordinacija i dogovor koji se uspješno ostvaruju na saveznoj, pokrajinskoj i lokalnoj razini. Ako negdje ipak stvar „ne štima“, vjerovatno je problem na osobama, a ne na službama.

Sporno ime službe

Žz: U tijeku je restrukturiranje Caritas-a? Što će biti sa socijalnom službom za strance? Naziv socijalne službe često je predmet oštrih kritika, jer još uvijek u sebi zadržava pridjev „jugoslavenski“ ili imenicu „bivša Jugoslavija“?

S.H: Caritas kao organizacija se ne restrukturira. Vjerovatno mislite na novu koncepciju socijalnog rada s migrantima. Treba naglasiti da je Caritas u minulih 30 godina uvijek tražio nove oblike i davao nove smjernice kako što više poboljšati socijalni rad sa strancima. Tako je povijesno nastalo da je Caritas preuzeo socijalnu skrb za Španjolce, Talijane, Portugalce i Hrvate, i za sve građane s područja bivše

Jugoslavije. Caritas je otvoren svima bez razlike na vjeru i nacionalnost. Tako su u naša savjetovišta godinama dolazili ljudi u nevolji bilo Hrvati, Slovenci, Srbi, Makedonci, Muslimani ili drugi. Ta otvorenost postoji i dalje.

Nova koncepcija koju je potvrdio Centralni savjet Njemačkog Caritasa želi sve te službe objediniti u službu za migrante u kojoj će pojedini socijalni radnici imati svoja težišta rada.

Caritas nikada nije službu nazivao niti jugoslavenskom niti hrvatskom, već službom Caritasa za radnike i njihove obitelji iz Jugoslavije.

Kad je Jugoslavije nestalo, jasno je da nema više ni toga naziva. Mi predlažemo da to bude socijalna služba za migrante. Caritas želi reći, a to zahtijevaju i odgovorni iz Saveznog ministarstva rada i socijalne skrbi, da je ta služba otvorena svima pa ne želi isticati samo jednu državu ili nacionalnost s područja bivše Jugoslavije.

U svemu treba imati strpljenja pa tako i u traženju prikladnog imena.

Žz: Kako uprava Caritasa gleda na našu sveukupnu situaciju? Unatoč velikoj pomoći, često se događa da ni djelatnici Caritasa ne razumiju stanje u Hrvatskoj i u BiH?

S.H: Mislim da je upravi Njemačkog Caritasa situacija u Hrvatskoj i u BiH dobro poznata. Možda nekim pojedincima nije, ali to nije niti toliko bitno.

Već na početku rata u rujnu 1991. godine tadašnji je predsjednik Caritasa dr. G. Hüßler posjetio Hrvatsku i razgovarao s mjerodavnim ljudima u Crkvi u Hrvata. Ti su kontakti neprekidni. Od samog početka Njemački Caritas u Hrvatskoj i BiH ima svoga predstavnika na terenu, koji je dobro upoznat sa svime što se radi. Njemački Caritas usko surađuje s Hrvatskim Caritasom i sve se akcije koordiniraju. Pomoć je neprestana. Najprije u hrani i medicinskom materijalu, a sada više u izgradnji kuća u razrušenim dijelovima Hrvatske. Najprije je to bila „hitna pomoć“, da se preživi, a sada se krenulo u drugu fazu tzv. strukturalne pomoći. Sada je najveća akcija „Krov nad glavom“.

Treba međutim naglasiti da Caritas nije nikakva politička organizacija, već dobrotvorna organizacija Katoličke crkve pa je prema tome internacionalna i pomaže svuda u svijetu bez razlike na vjersku i nacionalnu pripadnost.

Do kraja 1994. Njemački je Caritas Hrvatskoj i BiH pružio pomoć u vrijednosti od 50 milijuna njemačkih maraka.

Razgovarao: Anto Batinić

AUS DEUTSCHER PRESSE

Vergewaltigung als Zwangsarbeit

Berichte aus serbischen Lagern

Die Kroatin Jadranka Cigelj, Jahrgang 1948, Juristin, früher Angestellte in einem Betrieb in der nordwestbosnischen Stadt Prijedor, ist durch die Hölle des serbischen Tötungs- und Folter-Lagers Omarska gegangen. Heute arbeitet sie in der kroatischen Sektion der Internationalen Gesellschaft für Menschenrechte (IGFM) in Zagreb.

Aus den Berichten, die Jadranka Cigelj sammelt, ergibt sich folgendes Bild von der Welt der serbischen Lager: Im serbisch besetzten Ostbosnien, in Serbien und in Montenegro bestehen sechzehn Gefangenenlager, die dem Internationalen Komitee vom Roten Kreuz (IKRK) nicht gemeldet sind, so in Zvornik, Višegrad, Niš, an der Bucht von Kotor (Cattaro). Alle sind Arbeitslager. In Manjača bei Banja Luka werden serbische Deserteure gefangen gehalten, die den serbischen Streitkräften in die Hände fielen; diesen Gefangenen ergeht es besonders übel. Das IKRK nimmt von diesen Lagern nicht offiziell Kenntnis, solange die Serben ihm deren Bestehen nicht bestätigen haben.

In der Organisation des serbischen Roten Kreuzes, berichtet Jadranka Cigelj, sitzen an einigen wichtigen Stellen Funktionäre aus dem Herrschaftsapparat. Sie sagt: „Das serbische Rote Kreuz in den besetzten Gebieten Kroatiens und Bosniens ist in den Händen von Tschetniks.“

In Banja Luka wird, so lauten Berichte von Freigelassenen aus der Stadt, jeden Tag ein Muslim oder Kroat getötet. Gefangene Frauen werden täglich vergewaltigt. Sie müssen sich dazu, eine Neuerung, von allein in einem Haus melden; das ist Teil des Zwangsarbeits-Programms der Serben. Männer werden geschlagen, im besten Fall ohne Waffe an die vorderste Frontlinie geschickt, wo sie Gräben ausheben müssen. Überlaufen können sie nicht wegen ihrer Verwandten im serbisch besetzten Gebiet.

Zweitausend Zeugen aus Kroatien und Bosnien-Hercegovina, sagt Jadranka Cigelj, sind in Kroatien zu Aussagen in Kriegsverbrecherprozessen bereit; in Sarajevo sollen es fünftausend sein. Seit Anfang des Jahres arbeitet eine Untersuchungskommission des Haager Gerichts zur Verfolgung von Kriegsverbrechen in Zagreb. Sie nimmt Hinweise entgegen und vernimmt Zeugen in Kroatien und in Bosnien-Hercegovina.

(J.G. Reißmüller, FAZ, 21. 3. 1995)

HRVATSKA ŠKOLA

LYON – CHAMBÉRY

Piše:
Vera Tomičić

Put povratka

Kad olovka počne pisati srcem

Ma gdje i bilo kada čovjek živio, uvijek je imao četiri puta u bijeli svijet: na istok, zapad, sjever ili jug. A Hrvati su uvijek imali i još dva više.

Jedan je vodio stoljećima, preko širokih mora i oceana u Ameriku, Australiju, Kanadu, Argentinu, Europu...

Prvi se zvao: trbukom za kruhom. Sirotinjski put. Bijedan da ne može bjedniji biti. A drugi je bio: bijeg od tamnice i progona. Put po trnju i bespuću. Od nemila do nedraga.

Gorak da ne može gorči biti.

Lyon, Chambéry, Aix-les-Bains. Francuska... I daleke 50., 60., 70., 71., godine. Prve skupine Hrvata dolaze ili ovamo bježe. I svi mladi. I svi puni nabrekle snage i želje. Zaraditi. I vratiti se. Jednoga dana. Stegnuti zube, okameniti srce. Ali, vratiti se... kad-tad.

I nižu se tako godine. Svaka nova dulja od prethodne.

Svaka nova teže od prethodne. Otegle se k'o gladne godine.

Čežnja raste i steže u grlu. No, što je, tu je. Natrag se niti može, niti smije.

I tako iz godine u godinu.

Skupile se teške i bremenite. Deset. Petnaest. Trideset.

Prestalo se više i zbrajati. A zov zavičaja i majčinog mlijeka i ognjišta odjekuje. Odjek je težak. Duša je prazna. Pusta i ogрубjela.

Da je samo jedan jedini put osjetiti mirise rodne grude! I okusiti sok što se cijedi iz prezrelih smokava, jutrom ubranih!

Pa vino! Oporo kao i ljudi. Ali, i jako kao i ljudi. A tudina još više očvrsne i ojača. I neka. Za onaj dobri stari svijet koji čeka pozdrave i odzdrave. I povratak. Konačan. Vraćanje sebi. I svojim korijenima. I našim lijepim običajima gdje se svoj rođeni dočekuje s čašom vina i s „Dobro mi došao prijatelje“. A čovjek, pravi čovjek ima prava na povratak. Na viđenja. Na snove. Pa makar i posljednje.

Ima prava da se vraća sebi. Onakvom kakav jest. Pravi i istinski.

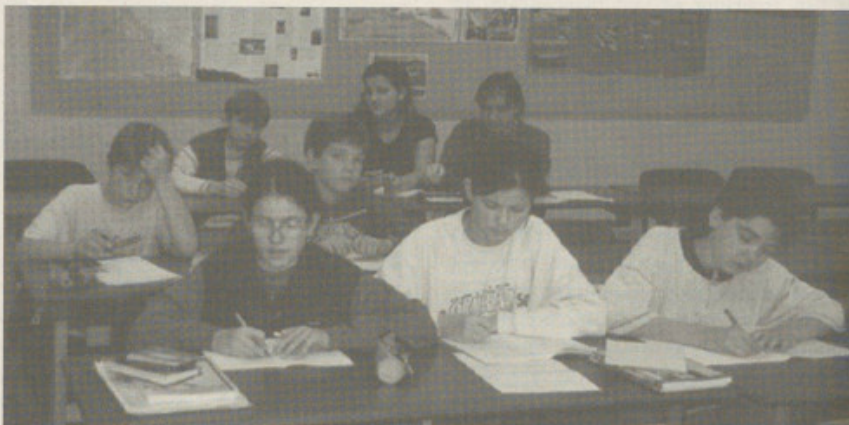
Moja domovina – moje blago

Pa gdje ćemo, ako ne svojima!? Doma! Pa gdje ćemo biti oni pravi, ako ne u svom i na svom?! Ovdje sigurno, ne! Ovdje, gdje je sve tuđe i strano. Doduše, dobri su

to domaćini. Znaju i pomoći. Pomagali su neki i sve ovo ratno vrijeme. Slali konvoje i humanitarnu pomoć. Ali, nije bilo lako izdržati sve ove godine u zemlji koja nam nije naklonjena, u zemlji gdje nije bilo nimalo lako biti Hrvat. I ostati Hrvat.

A sve se to skupa odrazilo i na našoj djeci rođenoj ovdje, u Francuskoj. Otudila se. Odrodila. Zaboravila jezik.

I eto, danas, nakon tolikih godina čekanja i nadanja, dočekali smo da imamo i svoju dopunsku školu. I počelo se učiti. I naučilo se štošta. Potekli su i prvi stihovi iz kojih se osjeća ta obnovljena nit spajanja koja se prekinula već u prvoj generaciji rođenoj ovdje. I svaki novi stih je jedna nit spajanja.

Učenici HDŠ u Flörsheimu

„Kad zaspem i kad spavam

Ja mislim na svoju Hrvatsku“ – piše učenik **Miroslav Perić**. Za **Mateja Romanjeka**:

„Moja domovina je moje blago;

Moja domovina je sve što mi je drago“.

Danijel Romanjek, pak, jedva čeka ljeto da ode u Hrvatsku, jer je ona za njega najljepša. A za **Marka Bebića** je njegova Hrvatska najljepša, a Francuska najdraža: „Volim Hrvatsku“. To je zemlja gdje su se rodili moji roditelji. Ali, ja isto tako volim i Francusku, jer sam se ja rodio u Francuskoj.“

Za **Andriju Kudina** je Hrvatska kolijevka svih Hrvata i zato mu je njegova Hrvatska najljepša. I najdraža. **Suzana Anušić** veli: „Kada bi čovjek morao birati između ovoga ovdje u Francuskoj i onoga ondje, u Opatiji, sigurna sam da ne bi bilo nikakve dileme. Da mi se samo vratiti na trenutak!“ **Kata Jurac** je tužna jer: „Nema više moje bake. Ali, ja ću svake godine ić u

moju Hrvatsku. I uvijek će biti lipo, ali i tužno.“ A **Ivana Domicić** jesen, ova ovdje, čini tužnim: „Ostat će tuga u mom srcu na pomisao da je jesen u mom kraju, u Bosni, još tužnija. I bolnija.“

„Gledam moje more duboko i beskrajno Plavo kao nebo Blistavo kao dragi kamen Gledam moje more i Duskora – velim“, pjeva **Tomislav Čulić**.

A **Milenko Kudin** zaključuje:

„Hrvatska je moja prva domovina, jer u mojim venama teče krv mojih roditelja, Hrvata.“

I Bogu hvala da je tako, da se osjećaji probudiše. Da je progovorila krv. I zov rodni. Jer, da njihova olovka nije počela pisati srcem, za nekoliko godina oni bi postali još jedna zauvijek izgubljena generacija.

I za roditelje Hrvate. I za Hrvatsku. I Bosnu. I Hercegovinu.

Sa dvije domovine, a zapravo – bez domovine. Jer, dosad nisu pripadali nigdje. Ova ih potpuno nije primila, a od one su se, ne svojom krivicom, potpuno otudili. I tek sada, tek sada kada ima vraćanja, tek sada i ima nade i vjere u povratak.

Vratiti se zavičaju. Mladičkim snovima. Djetinjstvu. I njivama rodnim.

A svijet je pun vraćanja. I putokaza.

I kojim krenuti? Koji odabrati?

Kada postoji samo jedan.

Jedini.

Vratiti se u domovinu!

Barem to sada slobodno i bez straha. Možemo. I usprkos putokazima. I usprkos dilemama. I trenutnim prijetnjama.

Samo je jedan pravi i jedini put.

Put povratka.

Ostaviti umorne kosti. Tamo gdje pripadaju. Na kraju povratka. A na njega čovjek ima pravo, kad-tad.

Zbog onih koji su produžetak..

KROATISCHE SCHULE

UČENICI HRVATSKE DOPUNSKE ŠKOLE O JEZIKU
I DOMOVINI

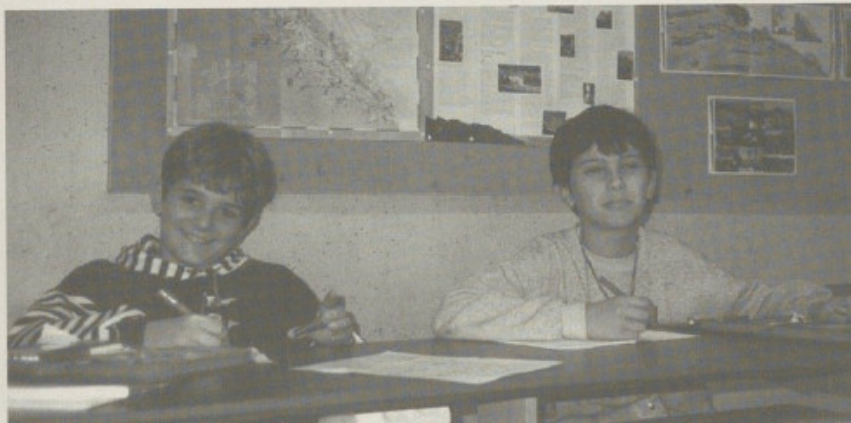
Bakin kruh

Napomena: Prenosimo nekoliko izvornih i neispravljenih učeničkih radova o hrvatskom jeziku i o njihovoj domovini. Navedene radove namjerno objavljujemo neispravljene, onako kako su ih učenici napisali, dakle s pogreškama. Tako zorno vidimo kako naši najmlađi pišu i misle na hrvatskom jeziku. Bilo bi poželjno i zanimljivo kad bi nam se u sljedećem broju javili učenici hrvatskih dopunskih škola i ispravili pravopisne i gramatičke pogreške koje se nalaze u ovim lijepim radovima. Također ih molimo da nam pošalju svoje slične radove, koje ćemo rado objaviti u našem listu.

Moje podrijetlo

Moje ime je Damir Suton. Ja sam se rodio u Flörsheimu i tu živim. Moja mama se rodila u Kočerinu. Moj tata na Rujnu. Mi idemo svaku godinu u Hrvatsku. Mi imamo kuću u Mostaru. Imam sestru i

brata. Ja volim moje dvije bake i djeda. Rado jedem kruh kad ga sama napravi moja baka. Meni se veoma sviđa u Hrvatskoj. Najbolje mi je na našem moru. Uvijek je plavo nebo, plava voda i stalno sja sunce. Na plaži su svi ljudi veseli. Ja

volim moju domovinu i moj hrvatski jezik. **Damir Suton, učenik 4. razreda u Flörsheimu**

Naš hrvatski,

Ja se zovem Antonija. Idem u peti razred i učim hrvatski jezik. Zašto? Jer kad budem velika da mogu čitati, pisati i razumijeti sve na hrvatskom. Neki ljudi me pitaju zašto ja učim hrvatski? Oni kažu njemački je važniji. Za mene to nije tako. Ja neću cijeli život živjeti u Njemačkoj. Kad budem starija želim živjeti u mojoj domovini. Zato ja učim hrvatski. Meni je hrvatski važniji nego njemački. Na hrvatskom jeziku učim o imenicama o glagolima, čitati i pisati. Ja idem četiri godine na hrvatski jezik. Ja volim svoju domovinu, a volim isto i Njemačku. U Njemačkoj imam prijatelje i sve razumijem. A više volim moju domovinu Hrvatsku. **Antonija Medić, 5. razred, Flörsheim**

Hrvatski i njemački

Već sedam godina učim hrvatski zato jer na hrvatskom jeziku učim svašta o Hrvatskoj. Doma ne bi toliko pričala, ne bi čitala, ne bi učila o povijesti, zemljopisu, kulturi i drugom. Ja rado tamo idem, ali volim i njemački jezik. Meni su oba dva jezika materinska, jer mi tata dolazi iz Dalmacije a mama iz Njemačke. Moja cijela obitelj svako ljeto i svake uskršnje praznike provodi u Dalmaciju.

Meni je tamo uvijek lijepo, zato jer vidim svoju rodbinu i mogu pričati s Hrvatima na hrvatskom. Idem na hrvatski, da mogu čitati, pisati i razgovarati hrvatski kao i njemački, jer su mi obadva jezika važna.

Jelena Bukulin, 8. razred, Flörsheim

Naša djeca – naša budućnost

Piše: Božica Červinka

Djeca su živi svjedoci vjere u budućnost. Njihova lica, nasmijana i uplakana, prestrašena ili vedra, otkrivaju ponajprije istinu o nama.

Na njima, u njihovim srcima i u njihovim zjenicama, zrcale se svi naši propusti i promašaji. I mi ne možemo sakriti tragove naših lutanja, niti zlo kojim smo, svjesno ili nesvjesno, naudili najmanjima. Sve je to zapisano u zrcalu njihovih duša.

Djeca su iskrena, poštena, naivna i dobroteljna i uvijek uz nas i onda kad uviđaju da nismo u pravu.

Veliki grčki mislilac Sokrat je rekao: „Upoznaj samoga sebe!“ I danas, u doba znanstveno-tehničke civilizacije, ta njegova

opće vremenska misao dobija još jače značenje.

Životni ritam našeg stoljeća, opterećuje čovjeka i mnogim problemima koji izazivaju i brojne psihičke posljedice, a najčešće potpuno otuđenje, (iako mu brojni strojevi fizički olakšavaju život). **Kako u takvom svijetu sačuvati ono ljudsko u sebi?** Ponajprije spoznajom samoga sebe, a time i razumijevanjem svoga položaja u tom „začaranom“ svijetu.

Premda se bavimo djecom, u obitelji se premalo razgovara, televizija je centar obiteljskoga života. Svi gledaju, ali nitko ne smije progovoriti, doznajemo iz razgovora s učenicima. U školi često pišemo sastavke

s naslovima: Moj grad, Moja škola, Moja obitelj, Baka i djed, Jesen, Zima, Božićni blagdani u mojoj obitelji, Proljeće...

Meni su posebno privlačni oni dirljivi osobni zapisi u kojima dijete iskreno progovara o sebi i svojim najbližima, posebice kad se iz njih vidi da su pisani s voljom i iz srca. Dječji nam sastavi ponekad otkrivaju i manje poznatu stranu naše djece i učenika, te nam se čini da smo kroz njih zavirili u djetinju dušu. Katkad to i jest tako, no valja imati na umu da je priča ipak samo priča. Napokon treba znati ne samo što dijete uči, nego i kakvu sliku o sebi gradi u školi.

Jedan učenik napisao je u sastavu „Moja obitelj i ja“ sljedeće:

„Umoran se približavam zgradi u kojoj stanujemo. Torba na leđima je teška, ali

(Nastavak na sl. str.)

OBLJETNICE

SJEĆANJE NA TOMISLAVA IVČIČA

Pismo prijatelju

Dragi prijatelju! Upravo su dvije godine kako si otišao u Nebesa, kako si napustio ovu našu majčicu zemlju o kojoj si toliko pjesama napisao i ispjevao, kojom si hodao, pjevajući njezinim žiteljima, a danas pjevaš anđelima. Otišao si, ali su ostala tvoja djela, ostale su tvoje pjesme, jer si i sam rekao: „I kad ne bude nas bilo, pjevat će se pjesme naše“. Stvarno Tomislave, pjevaju se pjesme Tvoje, svuda i na svakom koraku. Otišao si dakle a ostao si ipak među nama u pjesmama svojim. Još uvijek odzvanja ljepota tvoga glasa, sadržaj Tvojih pjesama, slatki osmijeh tvoga lica i rado se slušaju Tvoje pjesme s puno duše. Još uvijek živiš u malim običnim ljudima, u onima koji su te voljeli, u onima kojima si i poslan od Boga, živiš kao da si i tjelesno nazočan. Ti si ostao hrvatski „Elvis Prisley“ jer se Tvoje pjesme svakodnevno čuju na svakom susretu prijateljskom, ljudskom, hrvatskom. Istina, zanemarili su Te mediji, nema Te toliko u novinama, nisi nazočan u tračlistovima. Ne, nema Te tamo. Tamo vlada zakon „tko je bliže vatri bolje se grije“ ili „Tko više da, bolje proda“. Na žalost mi ne znamo cijeniti i vječno voljeti svoje velikane. Nama je drag svaki tui velikan, a svoga ne vidimo, ne volimo, ne cijenimo. Ne, ne, na žalost ne...

Dvije godine si u Nebu, dvije godine Te nema na zemlji. Još uvijek mnogi nisu čuli Tvoju pjesmu „Zaustavite rat u Hrvatskoj“, ne nisu to čuli moćnici ovoga svijeta, ali jesu ga suzbili, malo primirili. Tko zna: radi vapaja Tvoje pjesme, ili radi svojih interesa. Još uvijek je „Svijet slijep“, kako glasi Tvoja pjesma, snimljena i pripremljena, pred samu Tvoju smrt. Dvije godine nakon tvog proročkog vapaja on je još uvijek – zbilja slijep. Da si živ, možda bi

Tvoji vapaji i krikovi kroz pjesmu nekima „probili uši“ pa bi morali reagirati. Ipak pamtim Tvoj doprinos, Tvoju „atomsku bombu“ a to su Tvoje pjesme o prestanku rata na hrvatskim prostorima.

Bio si neponovljiv, drag i jednostavan. I danas, Tomice, mnogi plaču kad se spomene Tvoje ime, a uzdah se prolama u svima onima koji Ti pjesme čuju. Zavlada su neki čudni vjetrovi u glazbi. A Tvoje pjesme prkose još uvijek svježinom, čistoćom, pobožnošću, ljepotom, ponosom, hrvatstvom, vjerom. Danas su postali mnogi bolji vjernici od Tebe, mene i mnogih od nas.

Stara majka tvoja čezne za Tobom, u suzama se svakodnevno moli za Tebe, osjeća svoga sina kako će svakog časa banuti na vrata, javiti se s puta, donijeti ili postaviti dar za mamu. Tvoja supruga Slavica živi tihim i povučenim životom, kao i prije, odgajajući svo troje djece kao brižna majka, i Tvoja vjerna supruga. Još su duboki ožiljci na njezinu srcu, u njezinoj duši.

A Tvoje dvije kćeri Kristina i Izabela rastu, uče i žive. Bez Tebe im je teško. Nema, onih darova, obećanja od svoga tate, a nastoje da ti budu ponos i radost u nebu. A Tvoj mali Ivan, kao i onda tako i sada raste sav na tatu. Pjeva, pjevuši Tvoje pjesme, a iznad svega postao je redoviti ministrant, tako da je prije zore u crkvi, a dobar mami. No Ti mu ostaješ vječna čežnja, nada i ljubav. Tvoje jedino muško u kući ostaje Tvoja budućnost, Tvoj nastavak: Tamo gdje si stao tu će on nastaviti. Tvoja braća žive svojim životom

i radom, čezneći za Tobom, kojima puno nedostaješ. Tvoja sestra Pina također u duhu i vjeri sjedinjena je sa svojim braćom. Vječna čežnja ostaje i vječna nada. I toliki prijatelji, Tomice, nikako da prežale da te nema, da nećeš doći, da nećeš zapjevati, da se nećeš pojaviti. Tvoji Hrvati u iseljeništvu puno puta s uzdahom i čežnjom spominju Tvoje ime, a svetište u Biranau još odzvanja tvojim boravkom i pjesmama vjere i nade koje si upućivao njima godinama... Ali sve ostaje kao nevjerojatan san za koji samo uzdasi daju odgovor i zaključak.

Tomislave, završavam ovo malo slovo Tebi i o Tebi, sa željom da vječno živiš u svima koji su Te voljeli i Tvoje pjesme pjevali. Uživaj u vječnim prostranstvima Neba jer ovdje na zemlji takve blagodati nema. Tvoja djela čine Te neprolaznim, a Tvoji tragovi duboko su zapisani u pjesmama koje mnogi vole i ponavljaju. Tvoja rodbina i prijatelji sastali su se na dan Tvoje tragične smrti 4. ožujka u crkvi sv. Petra u Zagrebu, pomolili za pokoj Tvoje duše, obišli Tvoj grob, a u Tvojjoj kući nazdravili u Tvoje ime s Tvojima svi oni koji su te izbliza poznavali i dobro voljeli.

Snivaj vječne snove, prijatelju Tomislave, u krilu Nebeskog Oca, i pjevaj anđelima pjesme svoje: *pjesme ljubavi i vjere*, kako si sam znao reći.

Fra Vladimir Ereš

Naša djeca – naša budućnost

(Nastavak s prednje str.)

još je teži ključ što mi visi o vratu. Stan je pust. Ni žive duše u njemu. Mama će doći kasno, a tata još kasnije. **Oboje će biti umorni i neraspoređeni.** A mama još mora i večeru spremati.

Rado bih razgovarao s njima ili ih zamolio da mi pregledaju zadaću iz hrvatskog, no bojim se. Ako pronađu grešku, bolje da me nema. Odmah vika na mene i učiteljicu. Počinje TV- dnevnik, jasno hrvatski (imamo satelitsku antenu) – to je znak da ne smijem govoriti. Nakon dnevnika moram na spavanje...

Kad bih barem imao brata, sestru ili makar psa. Zašto je to sve tako? Zašto moja mama nije uvijek kod kuće kao majka mog prijatelja Svena. Istina, oni nemaju veliki BMW kao mi, ali i ja bih radije bio s mamom kod kuće i vozio se u maloj Opel-Corsi...

Sastavak je bio krasan, puno ljepši od ove improvizacije. Čitali smo ga u svim skupinama uz učenikovo odobrenje i naravno bez imena.

Sastavak nije pisan u povodu „Godine žene“, no sadržaj odgovara prijašnjim, sadašnjim a izgleda i budućim godinama.

„Godina žene“ – moram priznati – nije mi posve jasan ni cilj ni smisao. Zar žena nije žena svaki dan, svaku godinu?!

Eto, ove godine ćemo, kao malo više, govoriti i pisati o njoj, ali olakšati i riješiti težak život žene ostavit ćemo za sljedeće godine. Jer, bilo bi previše u „Godini žene“ još i rješavati probleme i eventualno mijenjati zakone.

Još puno sastava napisat će dječje ručice iskreno o svom svakodnevnom životu, a da nisu ni svjesni da oni cijeli problem posve jednostavno rješavaju.

„Zašto moja mama nije sa mnom kod kuće?“

VJEROM KROZ ŽIVOT • GLAUBE UND LEBEN

USKRS '95.

Piše:
Duško Moro

Pomirenje

Što se to zapravo događa s Crkvom?
Što se to zapravo događa s kršćanima, sa mnom?

Što se, zapravo, događa s Crkvom?

I mi bismo, danas ovdje, u ovom vremenu, mogli postaviti to pitanje.

Ili još bolje, to se pitanje daje preokrenuti i postaviti direktnije i osobnije: „Što se zapravo, događa sa mnom? Što se to događa s mojom obitelji, mojom župom, mojim vršnjacima, mojom malom „kućnom Crkvom“, kako to LG 11 naziva svaku obitelj? Što se zapravo osjeća za Crkvu danas? Što je i kakva je Crkva 30 godina poslije II. vatikanskog sabora, koji je želio **obnoviti Crkvu i prilagoditi je** i spremi za **nova vremena**; za nove „znakove vremena?“ (GS 4).

Papa Ivan Pavao II. već dugo govori o pripremama za ulazak u treće tisućljeće kršćanske povijesti, za ulazak u stoljeće koje je pred nama; za ulazak u 21. st., od kojeg se mnogo očekuje. I 10. studenog 1994. napisao je i Apostolsko pismo *Tertio millennio adveniente*, kojim želi potaknuti razmišljanja i pripreme za to. Snažno se očituje **središnja misao**: Crkva i kršćani stoje danas pred posebnim **poslanjem**, posebnom zadaćom i posebnom odgovornošću!

Ovom korizmom spremamo se i koračamo prema svetkovini Uskrsa – uskrsnuća Gospodina našega Isusa Krista, i pripremamo se za to **pokorom, molitvom i dobrim djelima**. Idemo u susret najvećoj i glavnoj svetkovini kršćanstva, svetkovini koju svake nedjelje u misi obnavljamo, slavimo i posadanašnjujemo, od nje živimo i za nju svjedočimo!

Ali, taj događaj i ono za što se pripremamo, ima i **jednu dimenziju**, o kojoj se vrlo malo govori, i koja ne bi smjela ostati po strani, barem u ovo sveto, korizmeno i uskršno vrijeme.

To je **dimenzija pomirenja**, i ostvarenje pomirenja koje se odvija na mnogo razina i koje liturgija i svetopisamska čitanja, i sama praksa, osobito prvotne Crkve, stavljaju snažno naprijed i žele da kršćani, u svako vrijeme, to spoznaju, shvate, duboko prihvate i sami ostvaruju. To je, u konačnici, i smisao pripreme, korizmene pokore, molitve, obraćenja i smisao približavanja svetkovini Uskrsa! To je smisao i samog slavljenja Uskrsa!

U poslanici Hebrejima, pisac snažno ističe tu dimenziju: „Snažom te volje **posvećeni smo** prinosom tijela Isusa Krista **jednput zauvijek!**“ (10.10).

Posvećeni smo Njegovim prinosom, Njegovom žrtvom, i to se dogodilo jednom zauvijek. Bog je poslao svoga Sina, da nas **pomiri sa samim** sobom: da uništi Adamov grijeh; da izbriše zadužnicu, hipoteku, koja je visjela nad nama, nad cijelim čovječanstvom.

Ali, Kristovim prinosom i predanjem samoga sebe, Bog nas je pomirio sa sobom; otvorio nam je vrata vječnoga života, i u uskrsnuću Kristovom **nagovijestio, očitovao** što nas u budućnosti očekuje i prema čemu smo usmjereni i kamo idemo!

I jednom zasnaga, stvoreni su **uvjeti, stanje** koje je potpuno drugačije. Od neposlušne, nepokorne djece i stvorenja Božjih, postali smo djeca Božja: baštinici i subaštinici Kristovi! Postali smo prijateljima Božjim i braćom Kristovom!

Ali, dok slavimo i spremamo se za Uskrs, za tu najveću svetkovinu i **spomen pomirenja**, pozvani smo da se podsjetimo i konkretno osvjedočimo da taj proces i samo pomirenje nije nešto što se dogodilo jednom i ne ponavlja se više, niti ima potrebu da raste, napreduje, usavršava se i dođe do punine!

Jest, u Kristu i s Kristom, sve se to dogodilo, **jednom zauvijek**, i mi smo posvećeni prinosom tijela Njegovog, pomireni smo

konačno s Bogom. Pomirenje i pobjeda Njegova križa i Njegove patnje, smrti i uskrsnuća je konačna, neponovljiva i ne da se ničim uništiti niti obezvrijediti.

Ali, kao kršćani i kao vjernici, Kristovi sljedbenici – kao oni koji imaju u središtu misli, osjećaja i djelovanja Njegov križ, patnju i uskrsnuće, znamo i moramo biti i svjesni da je **pomirenje, obraćenje, slijeđenje** Njega i nošenje križa, zajedno s Njime, **stvarnost koja se nastavlja** i koju smo mi dužni nastaviti, oživotvoriti i neprestano posadanašnjivati!

Kršćanin i vjernik nema drugog izbora ni puta, nego da krene tim **putem pomirenja**, putem žrtve, križa i prinosa samoga sebe i da se suobličava Kristu-Patniku; Kristu koji nosi svoj i naš križ; Kristu koji posrće i pada pod križem; Kristu koji se moli da bude oslobođen te „gorke čaše“; ali, i Kristu koji je poslušna volja Očevoj i koji, na kraju kaže: „Oče, neka se vrši volja Tvoja!“ (Mt 26,39). To je onda slijeđenje i suobličavanje Kristu koji se žrtvuje i daje vlastiti život za ljudski rod.

I jedino tako, kršćanin i vjernik, dolazi do prave spoznaje Isusa Krista, i jedino tako može slijediti i ići za Isusom Kristom. I ono pitanje, koje smo postavili, na početku: „**Što se to događa, zapravo s Crkvom? Što se to događa, zapravo s nama?**“ jest uvijek aktualno, i posebno je aktualno i na njega treba naći odgovor, osobni odgovor u ovo vrijeme kada nam je u središtu pažnje Isus Krist, koji nosi, pada i posrće pod križem: Krist koji ide dalje i iznosi taj križ i daje se razapeti na njemu, „radi nas i radi našega spasenja“, kako to ispovijedamo u Vjerovanju!

I stoga, ne zaboravimo na ono bitno i najvažnije: dok slavimo i spremamo se za Uskrs – za tu najveću, najznakovitiju i najdublju svetkovinu i spomen pomirenja – **konačnog pomirenja Boga i čovjeka**, pozvani smi i **mi** da konkretno i djelotvorno ostvarujemo pomirenje. Pozvani smo da taj proces i stanje pomirenja unapređujemo i usavršavamo.

Ali, svatko od nas je pozvan da odgovori i djelotvorno shvati i oživotvori temeljno kršćansko pitanje: „Da li ja, u svojem životu, djelovanju, doprinosim pomirenju sebe samoga s Bogom; pomirenju sa drugim ljudima, pomirenju među ljudima; pomirenju sa svime stvorenim?“

To je pitanje i temeljni **kršćanski poziv i poslanje**. Ono postaje, danas i ovdje, sve očitije i hitnije. Zar ovo stanje rata, mržnje, nasilja i svakojake ovisnosti i izguđenosti ne potiče i sili svakog od nas da se zapita i odgovori: „Da li sam ja zaista na Kristovom putu? Da li ja zaista doprinosim pomirenju svijeta s Bogom? Da li ja u svojem životu i djelovanju svjedočim za spasensku i otkupiteljsku, osloboditeljsku snagu Kristova križa, muke i uskrsnuća?“

I ako to nismo dosada dovoljno činili; ako toga nismo bili previše svjesni, evo nam prilike i mogućnosti da to shvatimo i ostvarimo. Vrijeme do Uskrsa, vrijeme Velikog tjedna i vrijeme svetog trodnevlja, vrijeme muke, agonije, patnje i vrijeme pomirenja koje se ostvarilo, jednom zauvijek, vrijeme Uskrsa i pouskrsnog razdoblja, neka i nas osnaži, oplemeni i podigne i ojača u našim dobrim nakanama i odlukama da ćemo **ići za Kristom i doprinositi pomirenju** – pomirenju s Bogom i sa svim ljudima.

Tada ćemo, kao vjernici, posvjedočiti i djelatno oživotvoriti onu temeljnu **novost**, snagu kršćanstva i Kristovog Evanđelja. To su one tri osnovne istine: istina i tajna presv. **Trojstva**; istina **utjelovljenja**; istina i tajnovito djelovanje **milosti i Božje** u svakom čovjeku, kojim on ide i usmjeren je prema Kristovom uskrsnuću i očekivanju suuskrsnuća s Njime!

IZ NAŠIH MISIJA

LIEGE/BELGIJA

Velika žetva, a radnika malo

Članovi uredništva Žive zajednice posjetili su nedavno HKM Liege, gdje su susreli hrvatskog svećenika o. Dragu Roginu DI i časne sestre Aleksiju i Adeodatu.

U Liegeu se nije lako snaći. Bez karte grada nemoguće je naći ulicu koju tražite. Nedavno smo u Liegeu tražili hrvatskog svećenika o. Dragu Roginu DI. Kad smo našli isusovački samostan (92, rue St. Gilles), gdje stanuje o. Rogina, na vratarnici su nam rekli da je upravo negdje na sprovodu. Potom smo posjetili Sestre Naše Gospe (66, Quai de Longdoz). Primile su nas sestre Aleksija Renić i Adeodata Živanović. Prva radi već 31 godinu u kuhinji biskupskog koledža St. Louis, koju pohada 1650 đaka, a druga radi u školskoj tiskari. Uskoro nam se u razgovoru priključio i o. Rogina. Bio je, veli, na sprovodu jednoga Hrvata koji je umro iznenada, ali se gotovo cijeli obred držao na francuskom jeziku.

Misiji Bruxelles hitno je potreban svećenik

Teško je točno reći koliko ima Hrvata u Belgiji, napose sada s obzirom na izbjeglice. O. Rogina je zasad jedini aktivni hrvatski dušobrižnik u cijeloj Belgiji. Ranije je u misiji Bruxellesu, Antwerpenu i Charleroi djelovao vlč. dr. Mladen Karadžole, ali je on sada u mirovini, pa je postala akutnom potreba za još jednim hrvatskim svećenikom. HKM Bruxelles nema crkve u kojoj se slavi misa, nego se misa slavi u prostorijama koje naši ljudi smatraju hrvatskim, ali su one samo iznajmljene. Te prostorije se nalaze u vrlo trošnoj zgradi, a obnova bi zahtijevala velike financijske izdatke. Na misu u Bruxelles dolazi redovito oko 150 vjernika, ali bi se broj sigurno povećao kad bi svećenik bio redvito prisutan. U Antwerpenu se misa slavi u župnoj crkvi, a i ondje se skupi oko 150 vjernika. I ovdje bi dolazilo više vjernika, da svećenik dolazi slaviti misu svake nedjelje. Sada se ovdje misa slavi dvaput mjesečno. U Charleroi se na bogoslužje skuplja stotinjak hrvatskih vjernika. Što se Liegea tiče, o Rogina i ovdje ima mise na tri mjestu: u gradu (oko 120 vjernika), u Seraingu (oko 40 vjernika) i u Zwartbergu (oko 50 vjernika). Svećenik na tolikom prostoru mora biti vrlo mobilan. Njegova je župa zapravo cijela Belgija.

Hrvati raspršeni

Status hrvatskog, kao i drugih stranih svećenika, u Belgiji nije sasvim jasan. Budući da belgijska Crkva ima vrlo malo svećenika, strani svećenik treba voditi pastoral i na belgijskoj župi. U tom slučaju svećenici su u Belgiji državni službenici. U Belgiji je inače vrlo čudan odnos prema strancima. Traži se ne samo integracija, nego i što brža asimilacija stranaca. Može se reći da su stranci u Belgiji građani drugog reda. Belgijske crkve su gotovo prazne, pa se u tome i naši ljudi sve više ugledaju na domaćine.

Misija Liege izdaje povremeno glasilo „Riječ i život“. U okviru misije djeluje i Hrvatska kulturna zajednica. U Belgiji nema posebnih socijalnih radnika za strance. O. Rogina uzgred navodi i neke nesporazume koji su se dogodili s hrvatskim institucijama u Belgiji. „Nametnuli su se neki ljudi koji baš ne zaslužuju mjestu koja su dobili“, veli o. Drago. Glavnu sadašnju poteškoću predstavljaju izbjeglice, a njihov broj je nepoznat. Tako u Bruxellesu ima oko 40 članova jedne šire obitelji iz Zenice. Ljudi su raspršeni i neorganizirani. Sestra Aleksija kaže da bi trebalo poslati hrvatske izaslanike u inozemstvo koji bi nagovarali naše ljude da se vraćaju u domovinu. Da taj prijedlog

O. Drago Rogina DI, voditelj HKM Liege

nije bez temelja pokazao nam je i susret s članovima obitelji Sabljčić. Majka i otac rade također u koledžu, a stanuju u blizini Liegea. Potječu iz Podhuma kod Livna. Najstarija kćerka Katica studira teologiju u Louvainu. Iako dobro govori hrvatski, neke stvari je ipak morala reći na francuskom, kako bi se bolje izrazila.

Valja napomenuti da u Belgiji djeluju još i splitske i sarajevske Služavke Malog Isusa. Prve rade u staračkom domu u Valencienu, a druge u Florinu. I Belgija ima svoje popularno hrvatsko hodočašće Bagneux, u kojem se navodno 1934. ukazala Gospa. Nakon duga razgovora i ukusnog ručka morali smo se oprostiti od naših domaćina. Imali smo osjećaj da su bili naprosto željni razgovora na hrvatskom jeziku. Pozvali su nas da ponovno dodemo, jer u Belgiji je također velika hrvatska žetva, ali nedostaje žetelaca.

A. H.

Sestre Aleksija Renić i Adeodata Živanović

AUS KROATISCHEN GEMEINDEN

STOCKHOLM/ŠVEDSKA
POHOD KARDINALA PULJIĆA

Vratit ćemo se našim domovima i svetištima

Švedski je Caritas prvi poslao pakete pomoći ugroženom Sarajevu, na čemu se zahvalio kardinal Puljić, rekavši da je naše pravo i dužnost vratiti se na svoja ognjišta. Tiskovne konferencije, primanja i posjeti ambasadama RH i R BiH.

Nadbiskup vrhbosanski kardinal Vinko Puljić je 11. i 12. ožujka boravio u glavnom gradu Švedske Stockholmu, a došao je na poziv švedskog Caritasa. U vrijeme najtežeg rata u Bosni i Hercegovini prvi je u pomoć priskočio švedski Caritas. Odmah je na početku blokade Sarajeva u zračnu luku sletio zrakoplov s pomoću iz Švedske, sli srpske oružane postrojbe su spriječile da djelatnici vrhbosanskog Caritasa dođu i preuzmu pomoć. Uskoro stiže i drugi zrakoplov s pomoću iz Švedske u kojemu je i voditelj Hrvatske katoličke misije u Stockholmu, vrhbosanski

Zahvala švedskim dobročiniteljima

Drugi razlog svog dolaska kardinal Puljić izrekao je u nedjelju 12. ožujka u katedrali sv. Erika u Stockholmu: „Dodoh ohrabriti vas da u nadi ne klonete, da križ strpljivo nosite, da budemo spremni mrijeti za ono što volimo... Čekaju vas vaši domovi makar bila i zgarišta. Čekaju vas grobovi naših preda – oni su naš zavjet radi kojeg se moramo vratiti.

Njihove kosti ne smijemo ostaviti drugima. Čekaju nas naša svetišta koja su nas okupljala, gdje smo se molili i tražili utjehu. Ponovno ćemo u njih doći; ponovno ćemo moliti i graditi. Bitno je ostati dostojanstven čovjek, poštena srca i čiste savjesti. Takvi budite, takvi ostanite i takvi se vratite na svoje ognjišta“. U ime Hrvata katolika, koji su ispunili stockholmsku katedralu, kardinala Puljića je pozdravio voditelj hrvatske katoličke misije vlč. Željko Biletić rekavši: „Kada se noć i tama mržnje nadvila nad zemlju Bosnu i Hercegovinu, onda se pokazalo tko je tko, a tko nitko. Vi ste postali zvijezda koja se mogla vidjeti. Hrabro ste svjedočili svoje poslanje biskupa braneći prava i dostojanstvo Hrvata u BiH a i svakog drugoga naroda. Postali ste putokaz mnogima, utjeha obespravljenima, nada prognanicima. Blago narodu koji ima junake! Teško narodu koji mora imati junake“, završio je svoju dobrodošlicu vlč. Biletić.

Kardinal Puljić je istakao zahvalnost dobrim ljudima Švedske, koji su primili naše izbjeglice i prognanike, te u nastavku rekao: „Ali mi smo tamo samo primljeni. Samo na svom ognjištu smo kod kuće. Naše je pravo vratiti se na svoju grud i svoje ognjište i to nam pravo nitko ne može oduzeti... Naše je pravo i dužnost da branimo svoju grud.“ Kolekta je namijenjena za Katolički školski centar u Sarajevu. Poslije mise u župnoj dvorani kardinal Puljić je govorio o stanju u Bosni i Hercegovini a vjernici su imali mogućnost postavljati mu pitanja.

Kardinal Puljić s vlč. Željkom Biletićem i njegovim suradnicama

Tiskovna konferencija i koncert

U subotu, 11. ožujka, kardinal Puljić je održao tiskovnu konferenciju na kojoj se okupilo više novinara. Njih je prije svega zanimalo stanje na prostoru Bosne i Hercegovine, kardinalovo mišljenje o odluci švedske vlade da vrati više tisuća hrvatskih izbjeglica i prognanika iz Bosne i Hercegovine, koji imaju hrvatske putovnice, ekumenski i međureligijski kontakti između vjerskih zajednica na području Bosne i Hercegovine i drugo. Poseban intervju kardinal Puljić je dao za prvi program švedske televizije. Popodne istog dana u Plavoj dvorani, u kojoj se inače dodjeljuje Nobelova nagrada, upriličen je vrlo uspješni humanitarni koncert na kojem je bilo više tisuća posjetitelja. Kardinala Puljića je najprije pozdravio gradonačelnik Stockholma g. Ingemar Ingemark, zahvalivši mu dobrodošlicu u njihov grad i izrazivši otvorenost njegovih stanovnika za sve patnike u Bosni i Hercegovini. Kardinala iz Sarajeva pozdravio je i domaći biskup mons. Hubertus Brandenburg istaknuvši ljudima u potrebi u Bosni i Hercegovini a obećao je i daljnju potporu kako bi se barem ublažile teške posljedice rata. U svojoj zahvali organizatorima, izvođačima i svim nazočnima kardinal Puljić je zahvalio da ljudi Švedske svojom pomoću i duhovnom potporom budu svjetlo ljudima koji proživljavaju tešku tamu i neizvjesnost nepravednog rata. „Noćas kada sam stigao u Švedsku dojmilo me obilje svjetla. Sarajevo je u mraku a ulice su bez svjetla. Dolazim iz grada koji je već više od tisuću dana koncentracijski logor... U ime onih koji pate ne mogu ne doći reći vam hvala. Kao što je Sarajevo simbol mraka, tako vi budite izvor svjetla i izvor nade da će dobro nadvladati zlo.“ Kardinal je zamolio sve ljude dobre volje da pomognu našim prognanicima u Švedskoj, onima koji moraju ostaviti svoj rod, svoj dom, svoju domovinu. „Pomožite im da ne klope duhom. Neka pobijedi

Mons.
Hubertus
Brandenburg,
biskup
Stockholma

svćenik vlč. Željko Biletić, ali ni tad im nije omogućen ulazak u opkoljeni grad. Malo je onih koji ne poznaju ime mladog Švedanina Pera Bymana, koji je dovozeći pomoć gladnim i ugroženim ljudima, prošao Bosnom i Hercegovinom čineći dobro. Jedan je od rjedi koji je boravio i u banjolučkom bazenu te se zauzeo za Hrvate katolike i sve ugrožene na tim prostorima. Malo je također onih koji nisu dobili pomoć u bijeloj kanti na kojoj je pisalo: Poklon od Caritasa Švedske. Tijekom rata poslali su oko 100.000 takvih kanti te oko 50.000 obiteljskih paketa napaćenim ljudima Bosne i Hercegovine i Hrvatske. To je prije svega i bio razlog što je kardinal Puljić, unatoč brojnim obvezama, došao u Stockholm i izrazio zahvalnost svim dobrotvorima.

IZ NAŠIH MISIJA

ESSLINGEN

Duhovna obnova, pohod Berlinu!

U našoj misiji mladi se susreću svakog petka u 20 sati. P. Josip najprije ukratko obradi jednu temu, a onda potom o njoj, sjedeći u krug, razgovaramo. Uz p. Josipa, imali smo prigodu porazgovarati sa svećenicima gostima: p. Franom Milanović-Litrom, p. Tomislavom Dukićem i p. Stankom Mijićem. Uz ove svećenike za božićnu ispovijed imali smo prigodu susresti još osam svećenika gostiju. Kako kaže p. Josip, tada se ispovjedilo preko 1300 ljudi. Velik broj, ali to je jedva kojih 18% od ukupnog broja vjernika naše misije.

Od 10. do 12.3. imali smo duhovnu obnovu, koju je predvodio p. Stanko Mijić, franjevac konventualac. Po želji domaćina p. Josipa Šimića, p. Mijić je predstavio i svoje dvije knjige: „Hrvatska, do pakla i natrag“ i „Kristoterapija“ objavljene 1993.

27. 1. krenusmo nas 52 djevojke i mladića iz Esslingena, predvođeni p. Josipom, gđom Marom i gosp. Zlatkom Gongola, u pohod misiji Berlin, gdje smo bili toplo primljeni i srdačno ugošćeni. Cijelu noć od petka na subodu u autobusu je bio bućan i veseo mladenački program. U Berlinu, simbolu njemačkog uspjeha, ali i njemačke tragedije, dočekao nas je gusti snijeg te smo morali mijenjati naš plan. Srećom ubrzo smo se ugodno smjestili kod obitelji domaćina koji su nas navečer u sedam sati dovezli u misiju gdje je naš, a nekad i berlinski, p. Josip, pred oko 300 sudionika održao predavanje „Sekte:

Folkloristi iz Esslingena nastupili su i ove godine na folklorijadi u Karlsruhe

pošast našeg vremena“. Nakon predavanja uslijedila je dvosatna rasprava, bitka i oštromna. Pitanja su postavljali i stariji i mladi. Mnogi su tražili recept za borbu protiv sekti, na što je p. Josip rekao: „Mi ne nudimo tzv. spasonosni recept kao sekte, mi želimo, trebamo i moramo susresti čovjeka kao osobu.“ Potom su neki od nas pošli razgledati Berlin noću, neki spavati, a mnoge su domaći mladi povelili u jednu diskoteku. Najveće iznenađenje za sve nas koji smo se našli u diskoteci bilo je kada se oko dva sata poslije pola noći p. Josip, koji kaže da nikad nije bio discofan, pojavio u diskoteci. Neki su zaključili da je p. Josip tako postao „ganz cool“. Kasno ujutro uspjeli smo se nekako probuditi i stići na misu u 12 sati. Misu je predvodio i propovijedao p. Josip i tako

nam pokazao kako poslije sitnih sati biti „ganz cool“ i slaviti misu, što se nama mladima poslije noćnih disco-napora ponekad čini nemogućim. Poslije mise i okrepe uslijedio je rastanak, za neke pomalo i bolan. Pater nas je posvjetovao da svatko provjeri je li mu srce na mjestu ili je ostalo „zarobljeno“ u Berlinu. Zaista trebamo biti zahvalni djevojkama i mladićima, njihovim roditeljima, sestrama i svećenicima iz Berlina.

Na kraju, onako usput spominjemo da smo se lijepo proveli i na nikolinjskom veselju, na fašingu i na folklorijadi. Na našim misijskim priredbama uvijek imamo jednosatni religiozno-kulturni program, a potom redovito uslijedi pjesma, ples i urnebes. Tako čusmo i upoznasmo D. Lokina, Dolores i „Express“. **Sudionik**

- humanost. Kada se ti ljudi mognu vratiti svojim domovima, pomozite im da se vrate. Dok se ne mogu vratiti, nemojte da im ta bol bude još veća“, rekao je kardinal Puljić.

Susreti u veleposlanstvu RH i RBiH

Tijekom svog boravka u Švedskoj kardinal Puljić je pohodio veleposlanstvo Republike Hrvatske te razgovarao s veleposlanikom Damirom Perinčićem. Osim o stanju u BiH i Hrvatskoj ponajviše je bilo riječi o tome, kako učiniti da prognanci, koji se nemaju kamo vratiti, ostanu u ovoj zemlji

Kardinal Puljić u razgovoru s vjernicima HKM Stockholm

dok njihov povratak ne bude moguć. Veleposlanik je ugostio hrvatskoga kardinala i večerom u jednom od najotmjenijih restorana. Povratak izbjeglih i prognanih je bila i tema razgovora u veleposlanstvu Bosne i Hercegovine.

Radi konferencije o razvoju, koja se tih dana održavala u Kopenhagenu, kardinal Puljić nije imao susrete s predstavnicima švedskih vlasti. Neki mediji u Švedskoj su se vrlo kritično postavili prema svojim političarima te im predbacili da nisu pokazali dovoljno volje i spremnosti da iz prve ruke čuju informacije o Bosni i Hercegovini. Unatoč svemu, dostojno je i pravedno još jednom odati iskreno priznanje i zahvalnost Caritasu zemlje, koja ima svega oko 150.000 katolika, za veliku pomoć i ljubav koju su pokazali prema braći u vjeri u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj ali i prema svim ljudima u potrebi.

Ivo Tomašević

AUS KROATISCHEN GEMEINDEN

SINGEN / KONSTANZ

Od osnivanja do danas

Ove godine Hrvatska katolička misija ima svoj srebrni jubilej. Budući da je to jedan pristojan život, jedna lijepa „mladost“, red je da je u ovom i u idućim brojevima „Žz“ i predstavimo; da je opišemo na više područja i na više načina. Vratimo se dakle njenim počecima:

Tamo davne (za povijest ove misije i života Hrvata na ovim prostorima možda možemo ovako i reći) 1970. godine, pri kraju ljeta, bijaše naloženo hercegovačkim franjevcima da pošalju jednog svoga brata na rad i osnivanje Hrvatske katoličke misije na Bodenskom jezeru i na schwarzwaldskom području. Mons. Vladimir Stanković, ravnatelj inozemne pastve za Hrvate, rado je ovu misiju povjerio spomenutim franjevcima. Fra Ante Perković, prvi misionar ove misije, već se otisnuo na put. Inače, cijeli južni dio biskupije Freiburg do tada je bio povjeren fra Dani Milasu (sada već pokojnom) koji nije više mogao obavljati ovu dužnost radi velikih daljina i svakodnevnog umnožavanja Hrvata-katolika na ovim prostorima.

U dokumentu kojim je fra Ante Perković započeo rad piše između ostalog i ovo: Mi Vas ovlaštujemo da se dušobrižnički brinete o Hrvatima katolicima u sljedećim dekanatima: Villingen, Donaueschingen, Geisingen, Engen, Hegau, Radolfzell, Konstanz, Stockach, Linzgau, Überlingen, Messkirch, Sigmaringen, Veringen, Hechingen i Haigerloch. Kad se danas vidi koliki je to prostor bio, i koliko je u međuvremenu, na svim tim prostorima misija osnovano, onda možemo reći da je fra Ante imao puno terena i dosta posla.

Fra Ante i Birnau

Prionuo je svojski na rad oko zbrinjavanja i obilaska, tješenja i pronalaženja Hrvata katolika na tolikom području. Na prvom mjestu bilo mu do duhovne okrepce razbacanog naroda. Po bauštelama, kanalima, restoranima i kuhinjama, firmama i radnjama – svuda ih je bilo – razbacani na planini i na jezeru, trebali su svoju maticu, svoju Crkvu, svoju utjehu. Možemo i zamisliti kako je to moralo izgledati: mnogi od njih već godinama tu, promatrani kao „ustaše i neprijatelji“, „zločinci i krvnici“ na „zlu glasu“ a opet u sebi osjećaju strašnu tjeskobu zbog nevinosti i iskrene želje za svojom domovinom Hrvatskom. To je bilo kao mala utjeha i radost, kao oaza gdje se mogu duhovno okrijepiti. A drugi, došli iz svo-

Fra Ante Perković

jih priprostih sela, skromnih kućica, iz svoga siromaštva i jada, iz gladi i bijede u ovu zemlju koja se izgrađuje i bogati, u zemlju koja se obnavlja i razvija, koja mami i osvaja. Došao naš priprosti, nevini i mladi čovjek, pun elana i volje, pun vjere i ponosa za boljim sutra, sebi i svojoj obitelji urediti ljepši i sigurniji život. Mislio je u sebi: samo jednu godinu, samo malo, samo još dok kuću pokrije, samo da je nešto imati ušteđevine... itd, i evo kod mnogih odulji se „do starosti“. I u takvim prigodama spasonosno je bilo upravo ovo: poslati čovjeka koji će se brinuti za dušu i vjeru naših ljudi u tudini.

Dvije godine izdržao je fra Ante pastori- zirajući ovako veliko područje. Tako se osjetila potreba odvajanja Villingena, što je i učinjeno 1972., a došao je fra Gojko Musa. I onda je krenulo redom i došlo se do današnjeg izgleda misije koja se prostire u 10 dekanata. Svakim mjesecom povećavao se broj vjernika na radu u Njemačkoj, tako da je rasla i misija.

Samo 3 godine nakon osnutka fra Ante je ustanovio čuveno hodočašće u Birnau, koje je započelo 1973. godine. Sa svih strana dolazili su Hrvati kako bi se taj dan našli zajedno i pomolili Majci Božjoj. Možda nije ni slutio kako će ovo hodočasničko mjesto prijeći u veliko regionalno hodočašće Majci Božjoj u Birnau za cijelu freiburšku nadbiskupiju. Svake godine broj je rastao. No, ove godine, a to se i očekivalo, njemačke vlasti su poželjele smanjiti i vratiti ga u okvire tihe molitve, tako da je promijenilo datum ali i pro-

gram. Ostat će to čisto misijsko hodočašće te onih koji su u bližoj okolici.

U korizmeno vrijeme fra Ante je uveo još jednu novost, a to je pokorničko hodočašće u Beuren i na Reichenau, što se vjernika posebno upečatljivo dojmilo. U tišini molitve i u dubokoj pokori imali su vjernici svoju godišnju duhovnu obnovu i pokorničko bogoslužje. Prisutni svećenici sa strane davali su dojam obraćenja kroz poruku i pouku vjere, kroz post i pokoru.

Fra Drago donosi pjesmu

Nakon 8 godina vrlo uspješnog rada u misiji fra Ante odlazi u domovinu (gdje se komunističke vlasti požuriše oduzeti mu putovnicu, „pasoš“, jer je ustanovio hodočašće u Birnau gdje se okupljaju „ustaše i neprijatelji naše domovine“). Ali život u misiji teče dalje jer je „kormilo“ preuzeo fra Drago Tolj, te kormilario punih 10 godina. Broj vjernika još je rastao te se u fra Dragino vrijeme s 2560 popeo na tri tisuće duša. Fra Drago slavi misu na 10 mjesta, obilazi, posjećuje, hrabri i potiče, uči i opominje. Nešto blaže naravi od fra Antine pokušava učiniti, na svoj način, život lakšim i jednostavnijim, s nadom povratka u domovinu.

Pokojni fra Drago Tolj

Fra Drago osvježuje misiju pjesmom i glazbom, jer u misiju dolazi suradnica gđa Dinka Galić. Život u misiji poprima življi tijek. Pjesmama se osvježava sv. misa, a Dinka odmah osniva mandolinski sastav, pjevački zbor, vodi vjeronauk u suradnji s misionarom. Neka mjesta se smanjuju zatvaranjem firmi ili preseljenjem u druga mjesta, kao što je npr. Sigmaringen, tako da se taj najsjeverniji dio misije gotovo potpuno ugasio. Istina, da je malo više „revnosti za Dom Gospodnji“ moglo bi se i bolje živjeti u ovoj vjerničkoj zajednici.

Na samom početku u misiji je osnovan nogometni klub „Croatia“ Singen, uz podršku i vodstvo gosp. Ante Vrankovića i suradnika. Taj klub i danas uspješno igra i predstavlja našu domovinu u svom rangu natjecanja. Uz sve navale raznih „jugo-emisara“ nikad nije bio „okužen“ ▶

IZ NAŠIH MISIJA

► tim dahom, nego je duboko srastao s misijom promicao hrvatsku kulturu kroz sport i zabavu. U ovom povijesnom prikazu valja spomenuti i osnivanje kuglačkog kluba „Croatia“ Singen, 1980. godine, koji se i danas uspješno natječe u njemačkim kuglanama.

Folklori polet

Fra Drago Tolj odlazi iz misije 1988. godine na mjesto provincijala hercegovačke franjevačke provincije, a na njegovo mjesto dolazi fra Vladimir Vlado Ereš. Vidio je potpisnik ovih redaka, kako su njegova dvojica prethodnika uspješno vodili misiju u proteklih 18 godina, i to duboko cijenio, i hrabrio sebe da donese nešto novo čime bi se život i rad misije mogao i dalje cijeniti. Iako je nezgodno pisati o ovom razdoblju (iz subjektivnih i objektivnih razloga), ipak se ponešto može reći. Život u misiji je nastavljen s nekim novim detaljima. Osnovan je folklor, koji se razvio do te mjere da danas imamo folklorne skupine malih, mladih i „starih“. Ova posljednja je možda jedina u svim misijama svijeta. Osnovan je nogometni klub „Croatia“ Konstanz, i to starija gospoda, koja se žele sastajati iz rekreativnih i drugih razloga. Također je osnovan i tamburaški misijski sastav od djece, a vrlo uspješno vodi ih misijska suradnica. I da ne spominjemo još neke stvari, koje ima svaka misija: crkveni zbor, ministri, glumačka ekipa. Misija ima i svoje izlete i hodočašća: Lurd, Rim, Poreč-Istra, vrlo uspješnu suradnju sa Hrvatskom dopunskom školom i učiteljem gosp. Mirkom Čurčićem, te redoviti vjeronauk, probe pjevanja i ostalo.

U ovo ratno vrijeme posebno se možemo pohvaliti našim doprinosom u humanitarnim akcijama. Do sada smo poslali 114 tegljača u Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu, a da ne nabrajamo druge vidove pomoći: invalidska kolica, razna oprema, brojni novčani prilozima. U nebesima je, vjerujemo, sve napisano i pripisano u dobra djela ove misije.

Ove godine obilježavamo, eto, 25 godina života i rada ove misije. Mogli ste, poštovani čitatelji, pročitati ovoga puta povijesni pregled nastanka i života ove zajednice na Bodenskom jezeru. Nadamo se da ćemo to dostojno proslaviti na jesen ove godine. Ovaj životni tijek od 25 godina obilježiti ćemo ne samo proslavom, nego i prigodnom knjigom o misiji, malom kasetom naših mandolina i tamburica, video kasetom o folkloru, o Birnau i životu misije na drugim područjima.

Fra Vlado Ereš

STUTTGART

Dani duhovne obnove

Jedna od inicijativa u Godini žene obilježena je višednevnim predavanjima (14.–19.5.) u hrvatskoj katoličkoj misiji Stuttgart, koja su slušale brojne Hrvatice i Hrvati, mladi i odrasli, te samci i obitelji. Za ovo predavanje pozvao je fra Marinko Vukman, pater Stanka Duju Mijića, franjeva konventualca iz Zagreba. Tijekom '91. i '92. godine on je napisao dvije knjige: „Istinom do čovjeka-Kristoterapija“ i „Hrvatska do pakla i natrag“. Pater Mijić, osvrnuo se u svojim izlaganjima na problematiku današnjice u kojoj se čovjek, kao biće poslano od Boga, počeo gubiti u labirintima civilizacijskog napretka, izostavljajući iz vida osnovna načela onoga najprirodnijeg, a to je obitelj. Vrlo slikovito prikazao je muškarca. Jezgra obitelji je ipak žena, tihi i nježni nositelj duhovnog tereta. Nositelj je široke konstrukcije obitelji Crkve i društva. Pokušaji žena u današnjem modernom društvu s pretpostavkom emancipacije samo su trend koji može cijelu strukturu društva dovesti u propast, jer se time pokušavaju zaobići najosnovnija načela složenosti života. Svaki napredak, koji osvježava znatiželju, u sekundarnom smislu donosi radost i zadovoljstvo, no ipak, gledano u globalu, na dugi period, ostavlja

O. Stanko Duje Mijić, OFM Conv. u misijskoj dvorani

svoje duboke negativne tragove. Otklanjanju problematike može se savjesno pristupiti poštovanjem istinskih normi, koje je Katolička crkva svojim kršćanskim iskustvima ponudila svakom čovjeku dobre volje, uz dovoljno slobode za svakog pojedinca, ali i suzdržavanja u pretjeranosti i oholosti. Kontradiktornost i pesimizam u izlaganju patera Mijića samo su mali „šok“ za slušatelja, kojim se treba uvesti u duboko razmišljanje. Većina nazočnih, a to su žene i majke, kojima je to predavanje i posvećeno, zadovoljne su jer ih je duboko potaklo, a dodatno su htjele čuti malo više kritike na muškarce, koji su na neki način opravdani svojim prirodnim položajem kao istraživači.

U sklopu duhovne obnove prikupljeno je ovih dana 18 000,- DM za invalide domovinskog rata. Proteklih dana misija je darovala jedan fotokopirni aparat Vijeću za pravdu, mir i skrb za sve stvoreno konferenciji južnoslav. provincijala OFM sa sjedištem u Sinju.

Tekst i fotografije: Josip Madračević

Dvorana je bila prepuna slušatelja

FULDA

Zaređeni hercegovački franjevci

U samostanskoj crkvi na Frauenbergu u Fuldi za svećenike su 11.3.1995. zaređena trojica mladih franjevaca iz hercegovačke provincije Marijina Uznesenja. Pomoćni biskup Fulde Johannes Kapp podijelio je sakrament svetoga reda fra Robertu

Crnogorcu, fra Stanku Mabiću i fra Ivanu Tolju. Svečanoj misi bili su nazočni predstavnici uprave hercegovačke franjevačke provincije, nekoliko hercegovačkih i bosanskih franjevaca, mjesni franjevci, profesori, odgojitelji i studenti, te rodbina, prijatelji i znanci ređenika. Za sve njih priređen je ručak u blagovaonici svećeničkog sjemeništa. Novozaređeni franjevci završili su nedavno teološki studij na teološkom fakultetu u Fuldi.

ab

AUS KROATISCHEN GEMEINDEN

LEBACH

Prije dva mjeseca mogla se u našem listu pronaći, priča o izbjeglicama u Lebachu. Kao što se i slutilo veliki broj ljudi je još uvijek u lageru. Manji broj je premješten u neki drugi lager, a još manji u stanove ili kuće. Rijetko tko radi. Pored problema s nedostatkom radnih mjesta našim ljudima predstavlja najveći problem nepoznavanje njemačkog jezika. Iako žive u vrlo skromnim uvjetima, naši ljudi su prilično zadovoljni.

Inače u lageru je sada puno urednije nego prije. I naši domaćini primjećuju kako su ove hrvatske izbjeglice iz Bosne urednije i kulturnije od svih koji su bili prije njih i često se može čuti napomena da pri potražnji stana kažu tko su i odakle su, jer će imati više šansi. Nakon takvih ocjena čovjek je ponosan pa i male ispade brzo zaboravlja. I pored velikog broja ljudi organiziranost je slaba. Od Nijemaca smo dobili prostoriju za susrete pa tako mladi mogu ponekad zajedno zaigrati, zapjevati ili učiti. Kad smo dobili prostor, uvjet je bio da se u njemu ne smiju održavati pijanke, a to mnogi ne mogu ili neće shvatiti. U svakom slučaju Hrvati se počinju polako organizirati i u ovom malom gradiću.

Radosna vijest je da su djeca puno veselija nego prije nekoliko mjeseci. Tragovi jednogodišnjeg skrivanja u podrumima su sve manje vidljivi, ali još nisu nestali. Kad

Nekoliko mjeseci kasnije

Mlade izbjeglice ispred crkve u Lebachu

djeca vrište i galame ispred zgrade nekomu pomalo i smeta, ali je puno ljepše nego kad sjede i besciljno gledaju u daljinu.

Do kada će ova zajednica ostati ondje, to nitko ne zna, ali u tom vremenu mi ne želimo spavati i čekati što će biti i žaliti se. Malo nas je, ali imamo puno planova. Rado bismo osnovali i malu knjižnicu, ali sredstva su nam nedostatna, pa se ovim putem obraćamo čitateljima koji posjeduju neke hrvatske knjige, a žele ih darovati, da nam ih pošalju, na adresu: Ivo Matijević, Im Vogelsang 20, 66822 Lebach

FREIBURG

Konferencija Caritasovih glasnogovornika

Početak ožujka 1995. imali su Caritasovi regionalni glasnogovornici dvodnevnu konferenciju u Freiburgu. Raspravljalo se među ostalim o zadaći socijalnih djelatnika prema novom migracijskom konceptu. Radnom susretu pribivali su poldrug sata Zvonimir Plečaš (Bonn), prvi savjetnik hrvatskog veleposlanstva, i gosp. Ühlein, Caritasov referent za izbjeglice. Oni su iznijeli aktualne informacije o provedbi ugovora o preuzimanju izbjeglica i o njihovom stanju ovdje. Navečer je upriličen susret i razgovor s hrvatskim izbjeglicama u gradskom Caritasu, kojeg je predvodio savjetnik Plečaš uz asistenciju našeg referenta Stjepana Hercega i socijalnog djelatnika Zdravka Pavlovića. Poslije toga čestitali su Caritasovi regionalni glasnogovornici svom upravitelju, dr. Konradu Pölzlu, u njegovom domu u Freiburgu 60. rođendan. Dr. Konrad Pölzl (1935) je doktor katoličke teologije i diplomirani ekonomist. U centrali Caritasa u Freiburgu uspješno djeluje od 1974., kao angažirani i nesebični upravitelj odjela za strance. U tom radosnom služenju već je posjedio, a zna i odlično svirati violinu. To umijeće nije nam mogao pokazati, čak ni pri uhu, jer je držeći žilavo provalnika u svom uredu, dok nije stigla policija, slomio jedan prst na lijevoj ruci, pa mu je ruka u gipsu.

Jura Planinc

KREFELD/MÖNCHENGLADBACH

GOSTI MISIJE Uloga Crkve u hrvatskoj povijesti

U HKM Krefeld/Mönchengladbach održali su predavanja i slavili mise 18. i 19. ožujka fra Vlatko Marić, fra Zdravko Dadić i fra Anto Batinić

Dvorana hrvatske katoličke misije u središtu Krefelda bila je 18.3. prilično popunjena, ali je dakako bilo slobodnih mjesta. Voditelj misije fra Mato Martić pozdravio je sve nazočne i predstavio goste i predavače. Upozorio je da nije slučajno izabrao temu: „Uloga Katoličke crkve u hrvatskoj povijesti“. Tu temu obradio je uglavnom fra Vlatko Marić, sorbonnski student i doktorand na Institutu za europsku povijest u Mainzu. U sklopu predložene teme on je izložio devet spornih točaka u povijesnom istraživanju: Pokršćavanje Hrvata, Crkva i „bosanski krstjani“, Crkva i hrvatski narod u vrijeme turskih osvajanja, Reformacija, Vrijeme prve Jugoslavije, Ratno doba 1941–1945, Poratno razdoblje, Svećeničko udruženje „Dobri pastir“,

Crkva i kultura... Fra Anto Batinić, urednik *Žive zajednice*, izložio je ukratko temu s naslovom „Katolička crkva u Hrvatskoj i BiH u domovinskom ratu“, kao desetu spornu točku u najnovijoj hrvatskoj povijesti. O sadašnjem stanju u srednjoj Bosni i o posljedicama rata na tom području govorio je fra Zdravko Dadić, koji je u vrijeme rata sve do ranjavanja bio župni vikar i ravnatelj župnog Caritasa u Vitezu. Nakon predavanja razvila se vrlo živa i plodna diskusija. Izbjeglice je naravno najviše zanimalo kad će se vratiti svojim kućama. Jedan djetić iz župe Prud u Bosanskoj posavini (zaboravih mu ime), ne može ni pomisliti da se neće vratiti u svoj Prud, nego je naprotiv uvjeren da će se vratiti i da će umrijeti na

svome pragu. Sve drugo bi bila izdaja njegovih predaka.

Hrvatsku misu u Krefeldu u 14 sati predvodio je u nedjelju, 19.3., fra Anto Batinić, a propovijedao je fra Vlatko Marić. Mnogi vjernici iskoristili su nazočnost više svećenika da se ispovjedu za Uskrs. Istoga dana, popodne, u 16 sati, misu je za Hrvate u Mönchengladbachu predvodio fra Zdravko Dadić. I ondje su se mnogi ispovjedili. Nakon mise gosti su održali predavanje u Caritasovu domu. Povod za živu raspravu i ondje je bila aktualna situacija u Hrvatskoj i u BiH. Poslije predavanja posjetili su prostorije Hrvatskoga kluba „Napredak“ (Vitus Str.37), gdje se okuplja sve veći broj ovdašnjih Hrvata. Klub priređuje zabave, kuglačka, nogometna i šahovska natjecanja, folklorne vježbe... U klupskim prostorijama može se gledati satelitski program Hrvatske televizije, a najpopularnija emisija je svakako večernji dnevnik. „Napredak“ priređuje 29.4. veliku zabavu u Kaiser-Friedrich-Halle. Nakon posjeta „Napretku“ fra Matu i njegove goste večerom je počastila obitelj Mlakić iz Uskoplja. **tg**

IZ NAŠIH MISIJA

GIESSEN Srebrni pir Zdenke i Joška Parčina

Nedavno su supružnici Zdenka i Joško Parčina iz Giessena proslavili 25-obljetnicu braka. U prigodnoj Službi riječi u Hrvatskom centru župnik fra Milan Lapić podsjetio je jubilarce na obećanja vjernosti koja su jedno drugom dali prije dvadesetpet godina. Čestitajući im na prijednom zajedničkom putu potakao ih je da u tišini obnove već dana obećanja i ustraju na svome putu.

Nakon toga su jubilarci upriličili bogatu večeru, pravi mali pir, za rodbinu, goste i prijatelje. Prilikom svečanih čestitki istaknuto je posebice, da dvadesetpet godina zajedničkog života s jednom osobom u današnje vrijeme nije razumljivo samo po sebi.

Jedan se od čestitara poslužio stihovima pjesnika Džubrana“

„Rodiste se zajedno i uvijek ćete biti zajedno.

Bit ćete zajedno i onda kad bijela krila smrti razmetnu vaše dane.

Da, bit ćete zajedno, čak i u tihom Božjem pamćenju.

Ali neka bude prostora u vašem zajedništvu.

Neka nebeski vjetrovi plešu među vama“.

Zaželjeli smo Zdenki i Jošku da i nadalje bude prostora jednog za drugog i sve njihove prijatelje i zaželjeli im daljni Božji blagoslov za dane koji su pred njima. (M.V.)

ZLATNI PIR U ULMU

Jakov i Ruža Karaula proslavili su 14.1.1995. svoj zlatni pir, 50-tu godišnjicu braka. U lijepoj kapelici sv. Leonarda u Laupheimu bila je misa zahvalnica za sve ono što im je Bog podijelio u zajedničkom životu. Ovo slavlje je predvodio vlč. Bosiljko Rajić, dušobrižnik hrvatske kat. misije Ulm. Jakov Karaula je rođ. 18.10.1925. u Grborezima, Ruža 22.12.1925. u Srđeviću – oboje iz župe Bila kod Livna. Jakov odlazi 1942. u hrvatsku vojsku. Tako dolazi do Dalje u Slavoniji gdje se upoznaje s Ružom Vrdoljak koja je zajedno s ostalim izbjeglicama i prognanicima bježala ispred

Ruža i Jakov Karaula

srpske vojske. 14.1.1945. su se u Dalju vjenčali. Iste godine Jakov se povlači zajedno sa hrvatskom vojskom u Sloveniju i tu je kod Dravograda bio zarobljen. Nalazio se po zatvorima od Dravograda do Osijeka i Bjelovara pa sve do Beograda. Osuđen je na smrt strijeljanjem. Nakon provedenih 2 mjeseca u smrtnoj ćeliji, smrtna je osuda zamijenjena zatvorom od 20 godina prisilnog rada. God. 1950. kazna je zatvora smanjena tako da je ostao u zatvoru u Zenici, Foči i Staroj Gradiški 14 godina i 8,5 mjeseci. Nakon izdražane kazne morao je bježati preko granice u tui svijet. Taj dio životnog puta

je bio težak i mukotrpan. Isto je bilo teško i za zaručnicu Ružu sve do njezina dolaska sa kćerkom Tomislavom u Njemačku.

Na ovom slavlju bile su njihove oči vlažne dok su se prisjećali svih tih događaja. Jedno drugom su zahvalni jer su pokazali ljubav na djelu. Ta ljubav ih je pratila kroz 50 godina braka.

Smisao života je ljubav koja je povezana s patnjama i odricanjem a to je u vezi s Božjom ljubavlju. Zato se kod ovog jubileja moglo pogledati unazad s puno pouzdanja i vjere u Boga i u istom pouzdanju se može dalje život nastaviti i tako s puno pouzdanja doživjeti svoj susret s Bogom. B.R.

FOTO VIJEST

Kod Maksa

Dr. Jure Radić, potpredsjednik hrvatske vlade i ministar obnove i razvitka, boravio je u dva navrata u Njemačkoj, kao gost i predavač podružnih sastanaka hrvatskih svećenika. O aktualnom političkom i gospodarstvenom stanju u Hrvatskoj dr. Radić je govorio 6.2.1995. u Düsseldorfu i Darmstadtu, 7.2. u Ludwigsburgu, a u ožujku u Münchenu. Sastanak u Darmstadtu održan je u hotelu „Gutenberg“, kojega je vlasnik Maks Marjanović. Dr. Radić slikao se za uspomenu s Maksom, njegovom kćerkom i suprugom, a na slici su još dr. Ivan Ilić, fra Bernard Dukić, Žarko Plevnik, fra Leon Delaš.

KULTURA

PRIKAZ

Piše: Anica Falica

Srpski bordel ratnika

Ivan Čolović: „Bordell der Krieger. Folklore, Politik und Krieg“ (predgovor: Dagmar Burkhart) Fibre Verlag, Osnabrück 1994. Original: „Bordel ratnika. Folklor, politika i rat“. Beograd 1993.

U esejima srpskog etnologa Ivana Čolovića, koji su nastali između 1990. i 1993. godine, autor pokušava odgovoriti na pitanje, kako se uspjelo ukinuti politiku u Srbiji i bez većih represija osuditi opoziciju na potpunu beznačajnost. Čolovićovo razjašnjenje vrlo djelotvornog spajanja mitologije, vlasti i rata moglo bi se razumjeti i kao potkopavanje autoriteta vođe. Međutim, Slobodan Milošević vrlo realistički ocjenjuje nemoć prosvjete protiv začaranosti mita. Inače bi bilo sasvim nerazumljivo kako je ova vrlo samokritična i analitična knjiga uspjela izaći u Beogradu, i kako je njezin autor uspio ostati suradnikom Srpske akademije nauka i umjetnosti (SANU), koja, kao što je poznato, ima značajan udio u stvaranju velikosrpskog nacionalizma.

Polazna točka Čolovićevih eseja je takozvano „događanje naroda“, ključni izraz za srpski masovni pokret insceniran sredinom osamdesetih godina, s ciljem da se pokori Kosovo i Vojvodina. Na početku se još narodu sugeriralo da je on sam subjekt povijesti, nosilac istine i najviši sudac, ali u zborovima izvikivane parole uskoro su pokazale ambivalenciju između dvaju voda, tita i Miloševića („Srbija se stalno pita kad će Sloba mjesto Tita“, str. 18) i ambivalenciju između jednakosti i autoriteta vođe („Na nas, tvoju braću, sestre, ne prestaje hajka. Pomozi nam, Sloba, brate, ti si nama i otac i majka.“, str. 21) a time i želju za „pravim čuvarom“ nacionalnog

identiteta („mora čisti Srbin biti na prestolu zemlje ove“, str. 155).

Taj odnos između vođe naroda praćen je već od samog početka i zazivanjem predaka – u borbi se zaista izvikuju njihova imena – i aktualizacijom folkloru kao izraza narodne volje. Iz mješavine svega toga – Ivan Čolović to prikazuje na mnoštvu primjera – nastaje etnički identitet. Taj identitet nivelira sve političke razlike i time dokida povijest u mitu, tako da se čak i individualne biografije podređuju kolektivnom sjećanju: „Na Kosovu ja sam se rodio, pre rođenja na Kosovu bio.“ (str. 144).

Njemačkim čitaocima Ivan Čolović se već predstavio prilogom „Die Erneuerung der Vergangenheit“ – „Obnavljanje prošlosti“ u svesku „Bosnien und Europa. Die Ethnisierung der Gesellschaft“ – „Bosna i Europa. Etniziranje društva“, nedavno publiciranim u nakladi S. Fischer, Frankfurt. U tom eseuju Čolović svraća pozornost na opasnost logike jedinstva između etnosa i fenomena reinkarnacije predaka. Po toj logici žilama jednog naroda teče uvijek ista krv. Ta „besmrtna“ krv stvara etnički identitet. Dosljedno toj logici, „čisto-krvnosti“ nacionalnog identiteta, na propast bivše Jugoslavije – kao i na ratna razaranja hrvatskih i bosanskohercegovačkih gradova – gleda se kao na neminovnu sudbinu „protuprirodnog koktela“ različitih naroda, vjeroispovijesti, jezika i pisma – slikovito rečeno, kao na propast Sodome i Gomore.

Krv je i materijal i simbol koji zapečaćuje nacionalni identitet. Ne samo krv koja teče žilama srpskog naroda nego još više krv prolivena za spas Srbije: „Od vjekada pa do sada krvlju smo te natapali.“ (str. 148). Pod takvim pritiskom nacionalne identifikacije svaka opozicija izgleda kao izdaja. Zato je razlika između Miloševića i njegovih političkih protivnika tako neznatna. U tim uvjetima nesrbi postaju potencijalnim neprijateljima, a posebice ako su već igrali negativnu ulogu u srpskim mitovima, kao na primjer muslimani. Ukazuje se samo na njihovu okrutnost i podmuklost – koja je po gore navedenoj logici krvi genetski nasljedna – i proganja ih se mržnjom i osvetom.

Ti osjećaji poprimaju plastične oblike, kad se – pomiješani sa seksom u službi političke propagande pojave u stripovima, pripovjetkama i romanima. Takve primjere navodi Čolović u eseju koji je knjizi dao ime: „Bordel ratnika.“ On smatra da patriotizam sam po sebi nije dovoljan da bi motivirao narod za junaštvo. „Muškarac je čovjek s puškom“, piše Čolović, „To je nauk koji treba da shvate svi inicijanti, mladići na pragu muškog sveta, tek dozreli za oružje i ženu.“ (str. 62) Posljedice propagiranja takve muževnosti su poznate.

Nacionalni identitet i mistificiranje prošlosti u službi aktualne ratne propagande jest uspjela, lucidna i distancirana analiza trenutne situacije vlastitog naroda Ivana Čolovića. Pored sveg ostalog i to je Beograd. Šteta, što se ova knjiga ne može dobiti u Hrvatskoj. Mogla bi poslužiti kao dalekozor za pogled na susjedni, trenutno neprijateljski narod, a istovremeno i potaknuti na samokritičniji i distanciraniji pogled prema vlastitom hrvatskom narodu. Hrvatskoj je samo za poželjeti da dobije svog Ivana Čolovića. ■

HATTERSHEIM/TS.

Freundschaft zwischen Hattersheim und Vrbovec

Auf Initiative von Frau Dreher, Ausländerbeauftragte der Stadt Hattersheim, besuchten am 25. und 26. 2. 95 Jugendliche aus Vrbovec mit ihrem Bürgermeister Djuro Turk die Stadt und traten dort vor deutschem Publikum auf.

Beim diesjährigen Faschingszug wirkten sie mit und wurden vom Bürgermeister Alfred Schubert und 1. Stadtrat H. Franssen empfangen.

In der St. Martinuskirche fand ein deutsch-kroatischer Gottesdienst statt an dem alle gemeinsam für Frieden und Freundschaft in der ganzen Welt sangen und beteten. Die Messe konzelebrierte Pfr. Hans Hauk zusammen mit unserem Redakteur. Die Freundschaft und Zusammenarbeit der beiden Städte wurde durch diesen Besuch vertieft und weitergeführt.

Am 19. 3. 95 wurde Pfr. Hauk's 40. Priesterjubiläum gefeiert. Wir gratulieren herzlich!

KULTURA

Neues künstlerisches Aussehen der „Lebendigen Gemeinde“

Die Titelseite der „Lebendige Gemeinde“ hat ab der vorigen Nummer ein neues Aussehen. Das neue Design der Titelseite hat der Künstler Ljubo Perčinlić speziell für uns entworfen.

Perčinlić wurde am 28. Mai 1939 in Zenica geboren. Die Akademie der bildenden Künste

schloß er 1966 in der Meisterklasse von Prof. Nedjeljko Gvozdenović in Belgrad ab. Seit 1966 ist er Mitglied im Verband der bildenden Künstler von Bosnien-Herzegowina und im Verein der bildenden Künstler von Zenica. Perčinlić ist ordentlicher Professor an der Akademie der bildenden Künste in Sarajevo. Seit Beginn des Krieges in Bosnien-Herzegowina lebt und wirkt er in Zagreb (Anschrift: Ljubomir Perčinlić, Draškovićeva 27, HR-41000 Zagreb, Kroatien). Einzelausstellungen: Brno, St. Gallen, Zagreb, Beograd, Osijek, Sarajevo, Travnik, Zenica, Rijeka... „Dieser Maler nähert sich immer wieder dem Extremen, überschreitet aber nie die Grenze. Die Stille zum obersten Prinzip seiner

Kunst wählend, setzt er sie nie mit der Leere gleich. Sie ist einfach jener der Meditation vorbehaltene geheiligte Raum, besser noch, der Raum der bis zum äußersten sensibilisierten Geistigkeit“, schreibt Kunstkritiker Zvonko Maković.

Perčinlić ist ein Künstler der Postmoderne. „Als Ljubomir Perčinlić Anfang der achtziger Jahre zahlreiche Arbeiten schuf, die eher als Zeichnungen denn als Bilder zu bezeichnen sind, radikalisierte er damit nur seine früheren Erfahrungen. Er festigte im buchstäblichen Sinne die Körperlichkeit des Werks. Die Bilder/ die Zeichnungen entstehen nicht auf der Membrane, der Epidermis des Malausschnitts. Vielmehr läßt sich sagen, daß der Autor sie modelliert, dem Untergrund aufdrückt... Diese Werke, schließlich auch das Verfahren, in dem sie entstanden sind, erinnern mich unweigerlich an Freskomalerei. Für Perčinlić ist nämlich gewöhnliches Papier

ein durchlässiger Stoff, der die Farbe in sich aufsaugt, der sie von seiner sichtbaren oberen Schicht durch poröse Kapillaren in seine Tiefe, seinen Körper sickern läßt... Die Zeichnung setzt sich sehr oft aus dichten, gleichmäßig verteilten Parallellinien zusammen, Skalpeleinschnitten oder auch Bleistiftstrichen... Perčinlić legt offenbar Wert auf den rein manuellen Aspekt des gesamten Prozesses. Dennoch setzt er die nackte physische Handlung nicht auf die Ebene des „Werkgehalts“ wie viele andere Maler seiner Generation... Die Farbe ist für ihn sogar außerordentlich wichtig, wie die reiche Palette an Weißtönen bezeugt.“ (Z. Maković, „Lj. Perčinlić – Catalogue“, Zagreb 1994.).

Im Zagreber Exil schuf er zahlreiche Zeichnungen und Bilder. Als renommierter Künstler würde er sein Werk gerne auch dem westlichen kunstinteressierten Publikum präsentieren. ■

PRIČA

Piše: Dragan Čuturić

Strina Nikolinca

Svi su je zvali Strina Nikolinca, jer je svima bila sve. Izgubivši u Drugom svjetskom ratu muža i dva sina ostala je sama u drvenoj i dotrajaloj kućici. Desetljećima je čekala svoje najdraže, misleći da su negdje živi i da će nekada zakucati na mali prozorčić. Sjećam se kao dijete, kada bi u dolinu Lašve dolazio djedu i baki na prozorčiću bi uvijek gorjela svijeća koja joj je trebala vratiti najdraže. Svi su njezini vršnjaci pomrli, davno su umrli moj djed i baka, njezini prvi susjedi, pa onda udovica Ružica s kojom bi se najbolje sporazumjela. Jer je i ona ostala bez muža, nikada se nije vratio iz rata. I Ružica je umrla prije nekoliko godina, a naša strina Nikolinca osta i preživi i ovaj rat između muslimana i Hrvata u Lašvanskoj dolini, uz hrvatske bojovnike, sokoleći ih i hrabreći, s krunicom u ruci, obilazeći tada najteže borbe u ovom ratu kod Buhinih kuća. Njezine 92 godine su bile prožete molitvom, žrtvom, postom, osamljenošću, čekanjem, ali uvijek uz Božju volju. Još davno su mnogi željeli kupiti od nje zemlju i tu uz cestu prema Busovači sagraditi kuću, ali majka udovica, brišući suzu iz očiju bi odgovarala: „Pustite vi mene da ja živim u svojoj siro-

tinji, moj će se Nikola i moja djeca Marko i Luka vratiti, nisu oni poginuli, oni su samo „nestali“. U crkvi časnihi sestara na Han Kompaniji, tako i danas stari zovu ovaj dio Viteza, gdje je nekada bila i željeznička postaja, strina Nikolinca je tražila svoju životnu snagu. Bez mirovine. Neprijatelj broj jedan je ova žena komunistima, jer čeka ustaše, tako bi je napadali i domaći sinovi, ismijavajući njezinu krunicu, križ, molitvu i pouzdanje u Gospodina. Snagom Boga živih, snagom njezina muža i njezine djece koji su pošli u vječnost svome Bogu izdržala je sve. Posebno je voljela svećenike i za njih se molila. Govorila mi je kada sam išao u sjemenište: „Ti ćeš biti svećenik, ja ću se uz tvoju mamu svaki dan moliti za tebe, ja u sve svoje molitve uključim naše svećenike i Svetog Oca Papu“. Nikada je nitko nije mogao sresti a da mu nije rekla: „Sinko, krunicu moli, to je najveća snaga na ovome svijetu i ispovjedi se, pa će tvoja pričest biti melem na svim ranama“.

U kasnu jesen prošle godine navratismo kod strine Nikolinice. Nismo ni nju zaboravili prigodom naših putovanja s karitativnom pomoći u srednju Bosnu. Nije se

nikome nadala, ali je na stolu bilo raspele, krunica i upaljena svijeća.

„Strina Nikolinca“ – rekoh joj uz stisak koštunjave ruke – „hvaljen Isus i Marija.“ Ona me pogleda, prepoznala glas i reče: „Moj svećenik je došao da me ispovidi. Znala sam da ćeš doći, makar si daleko u tuđem svijetu...“

Pozdraviše je još dvojica svećenika, onom mladom progovori: „Sinko, daj da ti poljubim svećeničku ruku, možda još ne znaš koliko je jaka ruka svećenička kada na ispovijedi snagom križa, snagom Isusovom oprašta, a hrana Božja iz te ruke je kruh naš svagdanji...“ Mladi kolega je na trenutak stao, pogledao u ta sjajna dva majčinska oka u kojima je život koji nam Bog daje i reče joj samo jednu riječ: „Bako, dijelit ćemo Boga ispaćenom nam narodu...“

Poneko vozilo Ujedinjenih naroda prođe kroz ovaj predivni hrvatski kraj, ne zamjećuju staricu s krunicom u ruci koja je svojom molitvom, žrtvom i vjerom spasila još gore krvoproliće.

Nas isprati do dotrajale ograde, sve nas blagoslovi i svojim 92.-godišnjim životnim iskustvom, snagom vjere, zaželi sretan put na opasnim putovima kroz razorene bosanske krajeve. ■

MLADI HRVATSKI ODISEJ

Mladost

*Naša srca žive u Tebi
i naše oči
plaču
samo za Tobom.*

*Ruke naše
neka pozdravljaju
buduće ljubavi
i radujmo se
njihovoj radosti.*

Marija Franjić, Rietberg

Ogledalo

*U razbijenim komadićima
ogledala svoga života
Pokušavam naći sebe
skladnost svoje duše i tijela
potvrdu svoje postojanosti.
Prevrtam po jučer razbijenim
i onima od danas
ali slika se ne spaja
jedan dio nedostaje i cjelinu kvari.
Pronalazim ga, razbijena,
u nespojivim komadićima
i istini koju ne želim.
Nadomjestiti ga mogu
samo zamišljenom slikom
cijeloga ogledala.*

Duška Runje, Wiesbaden

Majka

*Moje su oči u te uprte
moje ruke su tebi ispružene
moje srce nijemo te za pomoć moli
moja duša se za tebe boji
a srce
moje te srce majko beskrajno voli.*

Duška Runje, Wiesbaden

Božji mir

*Srce mi je tužno,
noćas tužne pjesme piše.
Tko nam to krade ljubav,
tko nam to snove briše.*

*Lijepa je bila domovina moja,
jutarnjom rosom umivena.
Zlatnim zrakama obasjana
a noću zvijezdama ukrašena.*

*Bila je bogata, imala je sve;
Dobre ljude i puno blaga,
a sad u ranama jeca
domovina draga.*

*I samo Bog zna
kad će mržnja stati.
I On samo može
ljubavlju mir da vrati.*

Mara Lučić

Pogledaj

*Pogledaj nebo i zvijezde
Pogledaj sunce što nam svjetlost
pruža
Pogledaj rijeke što teku
Pogledaj svijet u kojem se ratuje
Pogledaj sve vene
Jer više nigdje ljubavi nema
Jer se ta riječ zagubila
Pogledaj ljubav danas osjećaja
nema
Pogledaj gdje ljubavi ima
Jer gdje postoji ljubav
Tu sam ja.*

Duška Runje, Wiesbaden

Egoismus

*Ljudi svuda oko mene
a ja sam.
Često lutajući ulicama grada
čini mi se kao da sam proziran.
Gluho je ovo vrijeme
nitko za tude boli ne čuje
svi pričaju o ljubavi
a misle samo na sebe.*

Dalibor Perković, Mainz

Zaborav

*Ne mogu da je
Zaboravim
Jer bih morao
Preko sebe
Da pregazim
Morao bih
Sve lijepe dane
Sve noći besane
Godine i minute
Sva sjećanja
Što vrište i šute
Morao bih
Dakle
I sebe
Da zaboravim
Zaborav
Riječ je samo
Bez topline
Boje i okusa
Kao i sve druge
Riječi
Njome ljudi
Sebe tješe
Kad žele
Nekako
Preko svega
Prijeći.*

Dalibor Perković, Mainz

First time in old homeland

*I am going to write this letter in English
because I mess up too often in Croatian.*

*How are you doing? I've been great. As you
know, I was in Europe this past summer. I
visited my family in Austria, Croatia, and
Bosnia-Herzegovina. To say the least, I had
quite an experience. My stay in Vienna was
great. I stayed only one week, but I saw the
entire city. The highlight of my trip, howe-
ver, was Croatia and BH. I saw many things
and hired through many interesting experi-
ences. My first city in Croatia was Zagreb.
I fell in love with the city. Never before in
my life have I seen a city with such life! The
Trg was my favorite place. I wish I could
have stayed in Zagreb longer, but I wanted
to see the rest of Croatia. I took a bus from
Zagreb to Split. I was only in Split for 1 day,
so I didn't get to see much of the city. I took
a ferry to Brač. I stayed in Supetar for two
weeks where I attended a school to learn
about the history of Croatia, both political
and art. I had a really good time on Brač. I
met a lot of interesting people from all over
the world. There were French, Dutch, Aus-
trian, German, Italian, and obviously Ame-
rican, people in my class.*

*After Brač, I went to Dubrovnik. I spent
five days there. Dubrovnik is the most beau-*

*tiful city in the world. There is so much
history within the walls of Dubrovnik. Five
days was not enough to stay there. Hope-
fully, I'll go back.*

*The absolute best part of my trip was going
to BH. People think I'm crazy for going in
the middle of a war-zone, but I experienced
more in my two weeks in BH, then I have in
my entire life. Seeing my family with my
own eyes for the first time in my life was the
best experience in my life. I can't even find
words to describe the feeling I had.*

*The bus ride down to Bosnia from Zagreb
was a real hell. The bus was crowded
beyond capacity, and there were so many
screaming kids on the bus. I do admit, I was
scared when we were going through Mus-
lim territory because I did not know what to
expect. Once we were stopped at a check-
point and a Muslim soldier got on the bus
and asked if there were any Croatian sol-
diers on the bus. He said he wanted to save
us from them. It was really unusual for me.
Once the bus ride was over, everything got
better. I met my family and I didn't want to
leave them. My striko Drago took me to the
UNPROFOR in Kiseljak. I got a special
visitor's pass and was able to walk around
inside.*

*There really wasn't a lot to do in Kiseljak.
My cousin Anto took me to kafić's and we
talked a lot. It was great! My other cousin,
Dominko, took me to Hadrovci to see where
my father was born. He also took me to a
burned-down Muslim village to see what
war was all about. I almost threw up. It is
so different watching CNN and then seeing
everything in front of your eyes.*

*Other than seeing the after math of the war,
BH was great! I became very close to my
family. My cousin Anto and I became very
close. I was also close to his brother, Želj-
ko, but he was just killed in Kupres. That
was really hard for me because I had just
met him and now he's gone.*

*On my way back to Zagreb I passed
through Mostar. I saw where the Stari most
was. Everything is so sad down there – all
the beauty destroyed by shells.*

*Everything in America is fine. School is
going great for me. I was recently accepted
into the American University in Wash-
ington D.C. I'm going to study Internatio-
nal politics and German. My family is
great. Vesna is getting married in a few
days and moving to Germany. I'm going to
go visit her this summer in Munich. Who
knows, maybe I'll see you in Germany!*

Berta Franjić, St. Lois, USA

SPORT

Hrvatski teniski velikani

Zapis s Davis-Cupa

U veljači je odigran Davis-Cup muških teniskih reprezentacija Hrvatske i Njemačke, u kojem su nastupili najbolji igrači obiju država, imena iz samog vrha svjetskog tenisa: Boris Becker, Michael Stich, Goran Ivanišević i Saša Hiršzon. Hrvati, koji žive u Karlsruheu bili su ponosni na svoje ljubimce. Grad je bio izljepljen simboličkim plakatima, na kojima se lijepo ocrtao hrvatski grb, ukrašen teniskom ornamentikom. Ponožno su se probudile simpatije za Hrvatsku, malu zemlju velikih sportskih imena.

Izuzetan interes za ovaj sportski događaj godine u Karlsruheu potvrđuje rasprodana dvorana (6.200 mjesta), čak i za vrijeme treninga. Nijemci su bili favoriti. Čudo se nije dogodilo. Naši predstavnici su dobro igrali, osobito je ugodno iznenađenje i osvježanje bio Saša Hiršzon. Po običaju u teniskom show-businessu bilo je i popratnih događanja: reportaže, primanja, intervjui, autogrami itd. Tako je i autor ovog članka, aktivno bio uključen u snimanje reportaže o Goranu Ivaniševiću

Hrvatski reprezentativci (sjede): Tomislav Prpić, Igor Šarić, Goran Ivanišević i Saša Hiršzon; (Stoje): Slavko Rajzberger, direktor istarske rivijere i šef hrvatskog tima, Niki Pilić, trener njemačke reprezentacije, Ivan Bošnjak i Niko Bulić, ministar turizma i predsjednik teniskog saveza Hrvatske. Foto: S. Ivanišević

i hrvatskom tenisu za televizijsku kuću Deutsche Welle. Lijepo snimljena i montirana reportaža prenesena je radio valovima dvanaestog satelitskog kanala diljem svijeta. Tako smo imali čast upoznati poznatu tenisku obitelj Parun iz Novog Zelanda, porijeklom iz Igrana kod Makarske, koji nažalost više ne pričaju hrvatski, ali znaju tko su i odakle potječu i na to su ponosni. Otac Toni, višestruki prvak Novog Zelanda, nekada česti sudionik Wimbeldona i Roland Garosa,

sada je poznati teniski stručnjak na radu u Njemačkoj u teniskom klubu Karlsruhe. Njegov rođeni brat zove se Orni Parun, koji je bio peti igrač svijeta u vremenu između 1965–1970. Kako kruška ne pada daleko od stabla, mladi Bernard Parun (1979), Tonijev sin, šesti je na njemačkoj rang listi i igra za njemačku juniorsku reprezentaciju. Upoznali smo i hrvatske teniske nade iz Sarajeva, braću Gorana (1974) i Darka (1977) Jekauca, sudionike brojnih teniskih turnira u zem-

RAZGOVOR

GORAN IVANIŠEVIĆ

Reketom za Hrvatsku

– U 1994. ste iza Wimbeldona bili dosta dugo drugi, a završili ste sezonu kao peti reket svijeta; jeste li zadovoljni?

Goran Ivanišević: Ukupno gledajući, da! Da sam pobijedio Samprasa u Münchenu ili Frankfurtu bilo bi još bolje. Osobno bih bio zadovoljniji. Falilo mi je živaca i sportske sreće.

– Je li vam još uvijek važnije osvojiti „Grand Slam“ od prvog mjesta ATP rang-liste?

G.I.: Apsolutno! To je san svakog tenisača. „Grand Slam“ je lakše osvojiti drugi nego prvi put. Grč i pritisak se mora nadići, a onda je sve moguće. Asovi su na mojoj strani, a loptica je uvijek okrugla.

– Da li „Grand Slam“ bitno mijenja financijsku stranu?

G.I.: Ne! Ali to nije najvažnije. Čast i ponos osvojiti taj kup su najbitniji.

– Da li vam tenis može pričinjati zadovoljstvo, kad ste pod trajnim pritiskom uspjeha?

G.I.: Kako da ne! Čak veliko. Mada to kod mene često ne izgleda, jer se prebrzo uzrujam. Ali to me tako brzo i prođe.

– Što biste bili da niste tenisač?

G.I.: Tko zna... Nikada o tome nisam razmišljao.

– Zna li da mnogi, gledajući Vaše susrete, gube živce, pa čak i razbiju televizor?

G.I.: Je! Čuo sam. Mi smo Dalmatinci takvi. I moj je televizor u opasnosti kad gledam Hajduka. Ima nešto u Dalmaciji i Splitu. Mi smo ili-ili. Takvo je podneblje. Nema kalkulacija i prosječnosti. Mi godinama dajemo svjetska imena tenisu, košarci, vaterpolu, tajlandskom boksu, nogometu... Baš ko pravi Dalmatinci.

– Vi ste uzor mnogim mladima. Mnogi bi željeli biti kao Vi. Je li teško biti vrhunski profesionalac?

G.I.: Očajno! Iako, sa strane tako ne izgleda. Svi vide zaradu, putovanja, popularnost, vrhunske usluge. Zaboravljaju druga strana teških odricanja od najnormalnijih svakodnevnih užitaka. Inače, tenis kao

individualni sport je jako težak, jer puno toga moraš sam, nitko ti ne može pomoći.

– Kažu da ste Vi najbolji ambasador Hrvatske?

G.I.: Kad ljudi kažu, treba vjerovati. Ja sam se trudio da preko mene, mojih izjava i rekvizita, svijet čuje za Hrvatsku. Ja se borim na svoj način za Hrvatsku – reketom! A ja i moja djevojka Danijela Mihalić snimamo spotove za propagandu hrvatskog turizma! Reportaže mojih treninga na našim terenima, koji leže direktno uz more, pokazuju svijetu da je cijela Hrvatska jedna velika teniska dvorana, kojoj je nebo krov. Hrvatska i njena poznata teniska imena privlače svijet.

– Što mislite o ovom porazu protiv Njemačke?

G.I.: Jaki su! Da se Goran Prpić nije ozlijedio bili bismo jači. Hiršzon ima talent i igru, morao bi se potruditi da bude bolji na svjetskoj rang listi. Osim njega, Igora Šarića i Tomislava Prpića, mi nemamo više nikoga tko može igrati u Davis Cupu. No, da se igralo u Hrvatskoj, bilo bi drugačije. Cijela bi Hrvatska igrala za nas.

Taciturnus

DOMOVINA • HEIMAT

► Iji i inozemstvu, trenutno izbjeglice u Karlsruhe. Goran je prvak BiH iz 1992., klupski je prvak Südsterne, Grünweissa i Karlsruhe, reprezentativac BiH i trener Karlsruhe. Darko kao juniorski reprezentativac nedavno je uspješno branio boje BiH u Americi, Luxemburgu, Francuskoj i Njemačkoj. Teniski je prvak gimnazija Baden-Württemberga, raznih pokrajinskih turnira i klubova. Dakle, Hrvati na raznim meridianima i dalje imaju šanse da ostanu svjetska teniska sila.

Naravno, mladi Hrvati u Karlsruhe su bili ponosni tih dana na hrvatsku reprezentaciju i bili su sretni, ako su mogli doći do autograma.

Grad Karlsruhe je upriličio i svečano zatvoreno primanje za obje reprezentacije. Pozvana je teniska elita. Pričalo se engleski. Tu i tamo njemački. Trener njemačke reprezentacije Niki Pilić pozdravio je hrvatsku reprezentaciju na hrvatskom jeziku. Ministar turizma i predsjednik hrvatskog teniskog saveza pozdravio je svjetski i njemački teniski savez, pozvavši ih da im je Hrvatska širom otvorena za turnire. Gradonačelnik Karlsruhe dr. Gehrard Seiler je rekao da je sretan što mu je uspjelo omogućiti susret velikih hrvatskih svjetskih imena. Ivaniševića, Pilića i Franulovića koji potječu iz istog splitskog kvarta a tako se rijetko viđaju. Od Hrvata su bila prisutna tri predstavnika sa svojom pratnjom: u ime ambasade konzul za gospodarstvo iz Stuttgarta Marijan Šimunić, Ivan Bošnjak, pastoralni suradnik HKM i predsjednik Koordinacijskog odbora svih hrvatskih udruga u Karlsruhe i Roko Kiković, predsjednik Hrvatsko-njemačke zajednice Karlsruhe. ■

Ponosnoj majci

*Lijepa naša, majko Hrvata,
ne roni suze, ne daj da te boli,
sloboda te čeka, bit će ti plaća,
jer te svaki Hrvat beskrajno voli.*

*Ne daj da te tuga svlada,
još si krhka, država mlada,
ponosnih ljudi s vjerom u Boga,
nigdje nema naroda ko tvoga.*

*Ne dopusti djeci da gube nadu,
da im drugi najdraže ukradu,
neka svi znaju da Hrvati
svoje nikome i nikad neće dati.*

Zoran Petrović, Darmstadt

Wissenschaftliches Symposium – „Vergebung“

Split, 27.–29. April 1995

Franziskanerkloster, Trg Gaje Bulata 3, HR-58 230 Split., Tel. 0 21/35 55 40.

Die Kommission für Gerechtigkeit, Frieden und Bewahrung der Schöpfung gehört der Konferenz der Franziskaner Provinziale OFM (Kroatien, Bosnien und Herzegovina und Slowenien) an. Die Kommission hat im April vorigen Jahres die Beratungen unter dem Titel: „Frieden allen Geschöpfen auf Erden“ gehalten. Bei den Beratungen wurden die Folgen, die der Krieg in Kroatien auf die Umwelt hatte, besprochen und analysiert.

Die erschöpfte Mutter rettete ihr Kind aus dem Inferno

Iscripljena majka uspjela je spasiti svoje dijete iz ratnog pakla

Die gemeinsame Verantwortung für die Natur wurde als Grundlage für den Dialog unter den Angehörigen verschiedener Nationalitäten, Religionen und Kulturen thematisiert. Die Problematik des Dialogs in Anbetracht der Kriegserfahrungen ist sehr komplex. Besonders problematisch und herausfordernd an dem Aufbau des wahren Dialoges ist die Frage der Vergebung.

Über Vergebung wird nicht viel gesprochen und es ist ein Thema, dem gerne ausgewichen wird. Hinter dem Wort Vergebung verbergen sich die widersprüchlichsten Absichten, von der ehrlichen Vergebung bis hin zur Verschleierung, hinter dem sich die Verbrecher ungestraft verstecken können, von dem erneuten Leid der Opfer bis zur erlösungs-vollen Befreiung des ertragenen Leidens. Die Tatsache, daß das Wort Vergebung oft erwähnt aber sehr selten wissenschaftlich vertieft wird, zeigt, wie wichtig es ist, das Wort „Vergebung“ zu definieren.

Um die Unklarheiten und verschiedenen Ansichten zu klären, veranstaltet die Kommission für Gerechtigkeit, Frieden und Be-

wahrung der Schöpfung, unter Mitwirkung der Franziskanischen Theologischen Schule in Makarska, das wissenschaftliche Symposium mit dem Thema „Vergebung“. Das Symposium wird in der Zeit vom 27. bis 29. April in Split stattfinden.

Mit dieser Veranstaltung sollen verschiedene Ansichten über die Vergebung (philosophisch, biblisch, theologisch, soziologisch, psychologisch, literarisch und geschichtlich) gegenübergestellt werden. Verschiedene Dimensionen des gleichen Phänomens beleuchtet, die Antworten auf die (Un)Möglichkeit, wie auch Bedingungen und Weisen der Vergebung gesucht und aus konkreter Situation und persönlicher Erfahrung, die angepaßte Antwort auf die Herausforderung der Vergebung zu finden gewagt werden.

Es scheint, daß die Vergebung für jene, die am meisten durch die ungerechten Schläge des Aggressors getroffen sind, immer aufs Neue eine Herausforderung hervorruft. Deshalb müssen die Opfer auf diese Herausforderung alleine antworten. Niemand kann stellvertretend für sie eine Antwort geben. Dieses Symposium möchte versuchen, Möglichkeiten zu finden, die Antwort auf die Herausforderung des Vergebens aus der konkreten Gesichtssituation, in der sich das kroatische Volk befindet, nachzugehen.

Die Vergebung, als allgemeines menschliches Phänomen, berührt ganz sicher alle Dimensionen der menschlichen Beziehungen. Aber sie wird zur größten Herausforderung in einer politisch-geschichtlichen Situation, in welcher ein großer Teil des Volkes von Leid und Elend betroffen ist. Auf das Böse kann man nicht schweigen. Die Vergebung aus oben genannten Gründen ist eine Herausforderung, weil sie sich als eine mögliche Antwort darauf anbietet.

Kurz gesagt, wir möchten mit diesem Symposium die Möglichkeiten des Vergebens aufzeigen und gegenüberstellen.

Referate, bzw. kurzer Inhalt des Symposiums.

Vergebung in Bezug auf das erlittene begangene Böse, auf die Zeit, die Vergeßlichkeit und Erinnerung, Vergeltung und Entschädigung, Strafe... Eine Grenzstellung zwischen Vergebung und Entschuldigung, zwischen Verminderung des erlittenen Elends und Verständnis...

Religiöse und politische Dimension der Vergebung. Marxistische Ideologie und das Problem der Vergebung in Kroatien heute. ►

HEIMAT

- Der Begriff der Vergebung in den synoptischen Evangelien. Vergebungsbegriff bei den Propheten, besonders bei Jona. Vergebung in den Paulusschriften.

Vergebung im Geist des heiligen Franz von Assisi.

Der Begriff der Vergebung bei den zeitgenössischen serbischen Schriftstellern. Prozeß der Vergebung und die Suche des Dialoges. Erfahrungen der ökumenischen Frustration bei den kroatischen ökumenischen Vorkämpfern.

Auswirkungen des Vergebens auf das Opfer und den Täter. Psychologische Vorbedingungen und die Reifezeit, durch die das Opfer durchgehen muß, bevor man über die Vergebung sprechen kann. Vukovar und die Psychologie der Vergebung.

Kirchliche und sakramentale Ansichten der Vergebung. Rituale und Bräuche verschiedener Religionen in Verbindung mit der Vergebung. Bekenntnisse und Reflexionen über die Vergebungserfahrungen.

Referenten:

Philosophischer, soziologischer, psychologischer, rechtlicher Aspekt: Dr. Ante Vučković, OFM (Makarska), Dr. Ivan Kordić (Zagreb), Dr. Mislav Ježić (Zagreb), Vlado Gotovac (Zagreb), Dr. Zvonimir Šeparović (Zagreb), Dr. Slobodan Lang (Zagreb), Dr. Zvonimir Knezović (Zagreb).
Biblischer, theologischer, moralischer und fransiskanischer Aspekt: Dr. Božo Luić, OFM (Sarajevo-Samobor), Msgr. Dr. Marin Srakić (Đakovo), Dr. Marijan Vugdelija, OFM (Makarska), Dr. Zvonimir Izidor Herman, OFM (Zagreb), Dr. Nikola Vukoja, OFM (Zagreb), Dr. Ljudevit Rupčić, OFM (Medugorje), Dr. Drago Šimundža (Split), Dr. Tomislav Jozić (Sarajevo – Bol), Dr. Josip Grbac (Rijeka).

Literarischer und geschichtlich-theologischer Aspekt: Ivica Relković (Zagreb), Dr. Jure Krišto (Zagreb).

Bekenntnisse und Reflexionen über die Vergebungserfahrungen: Jadranka Kosor (HRTV – Zagreb), Mislav Bebek (HVIDRA – Zagreb), Frauengesellschaft „Hrvatska žena“ (Zagreb).

Für die Durchführung dieser Veranstaltung benötigen wir bedeutende finanzielle Mittel. Die Vortragenden verzichten auf ihre Honorare, der Vortragssaal wird uns auch kostenlos zur Verfügung gestellt. Wir benötigen finanzielle Mittel zur Begleichung der Ausgaben (Reisespesen, Unterkunft, Plakate, Programmdruck, etc.) Es ist auch ein Sammelband der Veranstaltung vorgesehen. Die vorgesehenen Ausgaben betragen insgesamt ca. 58 000., HRK (ca. 15 000.– DM).

Die Veranstaltung wird in allen Medien vertreten sein, so daß auch eine direkte Werbung Ihrer Firma möglich sein wird, natürlich mit Ihrer Zustimmung. Das Gleiche gilt auch für den vorgesehenen Sammelband. ■

Lernen Sie kroatisch in Kroatien!

CROATICUM

Sommerschule für die kroatische Sprache und Kultur 1995

Ort: **Supetar auf Brač, Kroatien**

Termin: **10. 7. – 22. 7.**
24. 7. – 5. 8.
7. 8. – 19. 8.

Es freut uns sehr, das Croaticum-Programm anbieten zu können. Die Volkshochschule Split, in Kooperation mit dem Emigrantenverein Kroatiens, organisiert die Sommerschule für die kroatische Sprache und die kroatische Kultur. Die Schule ist der kroatischen Jugend im Ausland sowie all denen die nichtkroatischer Herkunft sind, aber Kroatien kennenlernen und eigene schon gemachte Kenntnisse über die Geschichte, Kultur oder Sprache erwerben wollen, gewidmet.

Zweck der Sommerschule ist das Erlernen der kroatischen Sprache und der Kulturgeschichte, so daß man sich klar den Begriff der ethnischen und kulturellen Identität in ihrem Verhältnis mit der Identität europäischer Kulturgesellschaft erarbeiten kann.

Man kann unter folgenden Programmen wählen:

Programm I.

(Stufe I, II und III für Anfänger)	65 Schulstunden
Kroatische Sprache	40 Schulstunden
Kroatische Kulturgeschichte	25 Schulstunden

Programm II.

(Variante A und B für Fortgeschrittene)	65 Schulstunden
Kroatische Sprache	25 Schulstunden
Sprachübungen	10 Schulstunden
Kroatische Literatur	5 Schulstunden
Kroatische Kulturgeschichte	25 Schulstunden

Die Varianten A und B sind inhaltsgemäß gleich, sie unterscheiden sich im Umfang der kroatischen Sprache und Literatur. Abhängig von den Sprachvorkenntnissen werden die Teilnehmer in das entsprechende Programm aufgenommen. Man arbeitet in Gruppen bis zu 10 Teilnehmern.

Tagesplan und Unterkunft

Die Vorlesungen und Sprachübungen bestehen aus 25 Schulstunden pro Woche (5 Stunden täglich). Die Teilnehmer haben die Möglichkeit in ihrer Freizeit an verschiedenen Sportaktivitäten teilzunehmen. Man kann unter Schwimmen, Ballspiele, Tennis und Segeln wählen (zum Segeln mit dem Trainer muß man etwa 40 US\$ nachzahlen). In den Abendstunden gibt es ein Unterhaltungsprogramm und die Möglichkeit zum Tanzen.

Es werden Ausflüge nach Trogir, Split und Bol auf Brač, sowie Besichtigungen der wichtigen historischen Lokalitäten der Insel Brač organisiert.

Unterkunft

Hotelunterkunft in Zweibettzimmern mit Bad und Vollpension.

Kostenrechnung

Programmpreis: 520 US\$ (oder 820.– DM)

Im Preis ist eingerechnet: Schulgeld, Schwimmen, Tennis, Ballspiele, Hotelunterkunft mit Vollpension und Ausflüge (nicht eingeschlossen ist das Segeltraining). Ebenfalls sind die internationalen Fahrkosten bis/von Split nicht im Preis enthalten. Die Kosten müssen gleich bei der Ankunft beglichen werden.

Die Einschreibungsmeldescheine sind bis zum 1.6.1995 zuzustellen. Neben der Anmeldung soll man auch einen Betrag von 100 US\$ (170.– DM) per Scheck übermitteln. Alle Angemeldeten werden bis zum 1. Juli 1995 über ihre Annahme in die Schule informiert. Falls man bis zum 25.6.1995 absagt, wird die Anzahlung zurückgegeben. Das Programm ist für Teilnehmer über 14 Jahre.

Alle zusätzlichen Informationen kann man an der folgenden Adresse bekommen:

NARODNO SVEUČILIŠTE, Ljetna škola CROATICUM

VOLKSHOCHSCHULE
Sommerschule CROATICUM
Dioklecijanova 7

58000 Split, Kroatien

Tel: (38558) 46-662, 361-524;

Tel/ Fax: 44-825

Girokonto: Narodno sveučilište

Splitka banka Split

34400-620-21-25731-3119939

SLIKOPIS S OSME FOLKLORIJADE

Vič. Ivan Plješa, voditelj HKM Karlsruhe

Blaženi ćemo biti ako i ovo bude molitva Bogu za pravi i istinski mir. Sve srdačno pozdravljam i zahvaljujem na dolasku, jer ovim obilježavamo i 25. obljetnicu naše misije.

Skupina iz Aalena počastila je dio publike domaćim kolačima

▲ Skupina iz Rottweila izvodi pjesme i plesove iz Slavonije

▲ Plesove iz Baranje izvodi skupina iz Balingena

Prelat Wolfgang Sauer

Im Erzbistum Freiburg haben wir 10 kroatische katholische Missionen, und wir sind stolz, daß sie Karlsruhe für diese Veranstaltung ausgewählt haben. Ich bin beeindruckt von den tänzerischen Darbietungen, der großen Präsenz der Jugendlichen und wunderbaren Singen beider nationalen Hymnen, der kroatischen und insbesondere der deutschen. Die beiden Nationallhymnen sind ein bewegendes Zeichen der Freundschaft unserer Völker.

▼ Uglednici su sjedjeli u prvom redu (vič. Plješa drugi s desna)

▲ Djevojke iz Ludwigsburga

▼ Folkloriši iz Rüsselsheima izvode „Slavonska kola“

▼ Ličko kolo u izvedbi skupine iz Gaggenau-Rastatta

DOMOVINA • HEIMAT

ZAGREB – BONN „DOMUS NOVA“

Na sjednicama Južnoslavenske konferencije franjevačkih provincijala u Zagrebu 28. kolovoza i 10. listopada 1994. osnovan je „Domus nova – Koordinationsbüro der Südslawischen und Mitteleuropäischen OFM Provinzialkonferenzen in Deutschland für Wiederaufbau Kroatiens und Bosnien-Herzegowinas. Vodstvo ureda smo povjerili fra Ivanu Križanović iz provincije „Presvetog Otkupitelja“ Split. „Domus nova“ je zajedničko djelo Južnoslavenske i Srednjoeuropske konferencije franjevačkih provincijala u suradnji s „Missionszentrale der Franziskaner“ u Bonnu.

Mi želimo na ovaj način učvrstiti povjerenje naroda u franjevačku karizmu opredjeljenja za siromahe, za mir, za Crkvu bratstva i sestrinstva, za srkb i zaštitu svega stvorenoga.

Ratnu pustoš osjetio je hrvatski narod, te on traži i zahtijeva danas više nego ikada

zaštitu i zagovor, odvjetnika i branitelja, zagovornika i pomoćnika, kako bi se sačuvavši svoj identitet očuvao na svojim životnim prostorima. Naše je franjevačka karizma opredijeljenost za Krista i nasljedovanje sv. Franje. On je svojevrsnim siromaštvom Kristu bio sličan, te se s njim opredijelio za pravednost, mir i ljubav. Namjera nam je da se svijetu predstavimo složni i jedinstveni, a Crkvi kao pokretačka snaga, koja molitvom i dobrim djelima obnavlja lice Zemlje.

Cilj nam je da se obogatimo iskustvima srednjoeuropske zbilje, da sve susrećemo u obostranom razumijevanju kao našu braću i sestre, da siromasi i izbjeglice osjete: mi smo na njihovoj strani, da solidarni s njihovim tjeskobama osluhnemo njihove vapaje kako za duhovnom tako i materijalnom pomoći i nju zajednički skupljamo. Iako sami siromasi, sačuvaj-

mo s njima identitet franjevaca s narodom i uz narod. Vrijeme u kojem živimo nas izaziva da budemo uz svoj narod i njihov pokretač, tješitelj, zagovornik, liječnik, jednostavno „poverello“ a s njima brat.

Za ostvariti ove ciljeve slijede i obaveze da svatko na svom mjestu uz molitvu

- ojača pastoralni rad
- intenzivira franjevačku karizmu bratstva
- iskazuje solidarnost svim ugroženima,
- konkretno potpomaže projekte „Domus nova“.

(Pismo provincijala, 10. 10. 1994.)

Za sve informacije obratite se fra Ivanu Križanović na adresu:

„DOMUS NOVA“

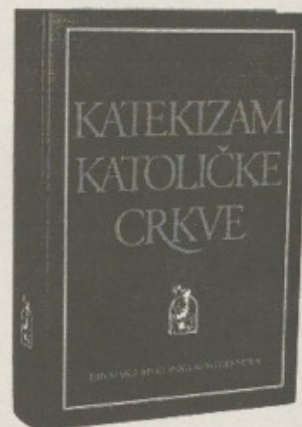
Koordinationsbüro der Franziskaner (Franjevački koordinacijski ured pomoći) für Kroatien und Bosnien-Herzegowina

Postfach 200953, 53139 Bonn ili Albertus-Magnus-Str. 39, 53177 Bonn. Tel.: 02 28/ 95 35 40; Telefax: 02 28/ 9 53 54 40.

NAGRADNA KRIŽALJKA

Rješenje pošaljite najkasnije do 20. IV. 1994.

SUIZDAVAČ KATEKIZMA KATOLIČKE CRKVE NA HRVATSKOM JEZIKU	KOORDINA- TOR HRV. IZDANJA, BISKUP	SZ HEBREJSKI NAZIV ZA BOGA	GODIŠNJE DOBA		SKUPA S AD ACTA	IZDAVAČ HRVATSKOG IZDANJA KATEKIZMA	RIJMSKI 3	LITRA	EVO! GLE!	JORDAN
REPTIL, GMIZAVAC				JUNAK IZ "ILIJADE" VOJNE FORMACIJE						
HLADNJA- CI S LADICAMA								POKAZNA ZAMJENICA VLASNIK HOTELA		
UGODAN MIROS, MIRODIJA (AN.)					VRLO SNAŽAN VIJETAR RAČUN					
AMERIČKI GLUMAC I PJEVAČ, FRANK							OPSEG I LJ		IZASLANIK	OKLOPNO BOJNO VOZILO
TROPSKA BILJKA, BROČ			BIČE, SUŠTINA AL. TAE, EMILIJAN							
"BRKOVI" NA KLASU				STRANO ŽENSKO IME	VRH ZA- GREBAČKE GORE RADIJUS					N V OSVJEŽA- VAJUĆA PIĆA
BROJ (NUMERO)		PISAC TWIN KRATICA ZA "POKOJNI"					MIJESTO NA OHRIOSKOM JEZERU "KAFIC"			GRČKI KOŠARKAŠKI KLUB DIO USTA
TRNOKOP, BUDAK					PJEVAČKI ZBOR					
BILO KO- LIK, MA- KAR KOLIK					GLUMICA AREPINA NITON				CRKVENI SABOR (SINODA) E L	
OBLIČJE, FIGURA				FOSFOR						
A Č		DIO GLEDALIŠTA (ISPOD BAKONA)						SKUP LAJKA; SLUŽBA LAJKA		

PAŠKINA KARTULINA

Lipo kaže meni moja Ane: stoj doma, Paško, kog ćeš vraga svaku večer po našim restoranin i diskačin. E, da je to tako doma stati, mislin da bi mi srce izletilo iz prsi. Ali moran mučati, nesmin je ništa reći, jer sam sinoć zaglibija do 3 ure potle ponoći. Ali vraga, čula je čula, pa me odman pita: Ka je ura? Reka san je da je jedanaest i kvarat. I prošlo ti se lipo, sveca mi, ne bi tija ženu lagat i Bogu dušu grišit, ali nekad moraš.

E, ali ujutro sam ti bija na mukama, treba sam se ispovidat bolje nego u našeg vratra. Sva srića ima san joj lipu storiju ispričat, pa me nije puno mučila. Odman san joj reka: Bija sam u Tone i mirna Bosna. Ma di si to utonija – pita me? Ma nigdi, nisi me razumila, Tone ti se zove ona šefica ča ima svoj restoran u Alt Preungesheimu. Ča onda ima ona u toj svojoj butigi – pita me? Ima Njence i Amerikance koji uče rvacki. Majko Božja, oli u birtiji uče jezike? Je, je moja Ane, Tona im svaki dan reče po dvi, tri riči i evo ti ih sad šprehaju bolje rvacki nego mi rođeni Rvati. Bolje da ovo nisan ni pisa. Ako pročita naš konzul za školstvo

gospun Kus loše se Toni piše. Morat će odman bidna preselit u diplomaciju. Ali jopet ne bi imala sirota koga učiti u konzulatu kad su tamo svi pametni s visokin školan. Neka nama naše Tone u Preungesheimu, tako je korisnija za Rvacku, tako je odredija njezin Toni.

Neku smo se večer kod nje svi rasplakali. Misec dan smo organizirali doček Kinkelu, kad ono na kraju doživili poraz da ne može biti gori.

Pravi fjasko veliki, veliki. A šta nan se zapravo dogodilo?

Kinkel je treba stati u Tone, ali je očito od uzbuđenja falija ulicu, pa produžija ravno u centar grada. I bija ti je do zore na bančenju kod Vlade u noćnom baru. Eton ti političari, svi su isti, ženske gonat i poštene ljude lagat. A Genšer je bija pravi čovik. Kad bi prošla kraj Tone uvik bi nas pozdravija prikon televizije. Evala mu i vala mu.

Iden ti nekidan priko Cajla kad me ferma
Joso i kaže mi: Paško, ti si novinar, ima bi ti
ispričat jedan vic o Srbijancin. Ma pusti ih
na miru, kažen mu, možda se sutra s njima

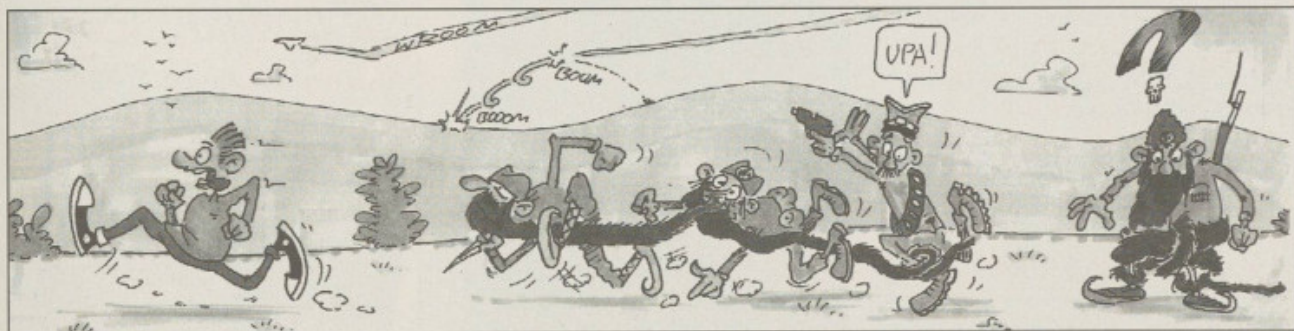

Klaus i Vlado

pomirimo pa ćeš zbog vica morat u pržun, ka u ona stara lipa vrimenta. A ka drugo ja ti i nisan nešto posebno nacionalno opterećen. Meni je sve isto bila ona Srbijanka, Mađarica ili još najbolje da je Njenica, bar bi odman dobija papire u Niemačkon.

Neka meni moje Ane u posteji, zgrijať će valjda i moju bandu, dok ja u „Dioklecijan-u“ gledan Kasandru. Ali žali mi se, žali, da je imala hercenfraht. A kog si vraga činila – pitam je? Mora da si se vruća vode napila. Nisan samo san se bacila u zrak i pokosilo me priča mi.

E mislin se, neka tebe, skači i pleši, samo se nemoj na me baciti. Moja Ane, zamirila bi ti do života ako bi me zabolile prsi, a i osiguranje u Njemačkoj ti je skupo. **Paško**

JUGENDTREFFEN IN KROATIEN SUSRET MLADIH U HRVATSKOJ

Datum susreta: 25.5. do 28.5.1995.
Mjesto susreta: PULA
Smještaj za sve: Apartmansko
naselje
„Zlatne stijene“

Polazak iz Njemačke :

Četvrtak 25.5. – na blagdan Uzašašća
(oni izdaleka mogu i ranije),
te dolazak u Pulu istoga dana navečer.

Petak, 26. 5. – Izlet brodom cijeli dan;
posjet Brijunima i drugim mjestima.

Subota, 27.5.

- Slobodno priepodne, kupanje...
- U 11.00 sati priredba i zajednički ručak
- U 20.00 sati svečana misa u Areni,
koju predvodi uzoriti kardinal i nadbis-
kup vrhbosanski Vinko Puljić
- Nakon mise pop-rock koncert za
mlade

Nedjelja, 28. 5. – zajednički susret u hote-
lu i razlaz poslije ručka. ■

SUSRET MLADIH U FRANKFURTU

Susret mladih s područja Rajna Majna
održava se 13. 5. 1995. u Frankfurtu – Nord-
westadtu (Nordwestzentrum), Bürger-
haus, Walter-Möller-Platz 2, 60439 Frank-
furt. Očekuje se zanimljiv i raznovrstan
program, pop-rock koncert, te dolazak
mladih iz Frankfurta i okolnih misija.

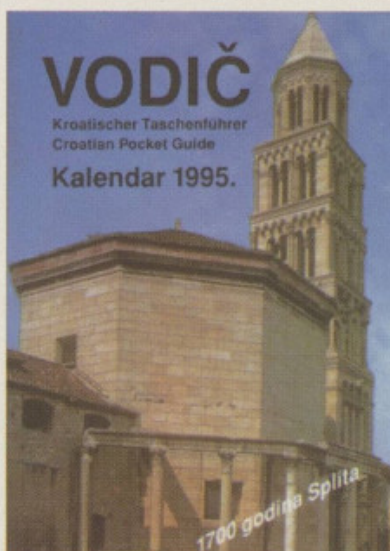

Na susretu mladih u Puli nastupit će i nekoliko folklornih skupina iz iseljeničtva. Na slici folklorna skupina iz Bielefelda na folklorijadi u Karlsruhe

Pastoralni sastanak svećenika i suradnika 1995.

Pastoralni sastanak svećenika i njihovih suradnika iz europskih hrvatskih katoličkih misija održat će se u Bizovcu kod Osijeka, od 24. do 28.4. 1995. Tema sastanka je Hrvatska mladež u dijaspori.

NOVO: Narudžbe: Hrvatski naddušobrižnički ured, An den Drei Steinen 42,
D-60435 Frankfurt/M. Tel. 069/ 5410 46; fax.: 5482132.

PRETPLATA NA ŽIVU ZAJEDNICU

Dva broja šaljem na ogled besplatno!

Od sljedećeg broja želim biti pretplatnik *Žive zajednice*. Godišnja pretplata za 10 brojeva iznosi 30 DM s poštarinom. Pretplatu ću platiti po primitku računa.

Ime i prezime / Vorname und Name

Ulica i broj / Adresse

Pošanski broj i mjesto / PLZ Ort

Telefon

ABONNEMENT FÜR LEBENDIGE GEMEINDE

Zwei Ausgaben kostenlos zur Ansicht!

Ab der nächsten Ausgabe möchte ich die *Lebendige Gemeinde* abonnieren. Ein Jahresabonnement für 10 Ausgaben beträgt 30,- DM (incl. Porto). Das Abonnement zahle ich bei Erhalt der Rechnung.

Postvertriebsstück · D 2384 E · Gebühr bezahlt:

**STOP
THE
WAR**

Schöli + Klug Druckerei GmbH · 64546 Mörfelden-Walldorf